

Štampa vsak četrtek in velja s poštnino vrediti v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 25 din., pol leta 12.50 din., četrtileta 7.50 din. Izven Jugoslavije 46 din. Naročnina se pošlje na upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroška cesta 5. List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon interurban št. 115.

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Čekovni račun poštnega urada Ljubljana št. 10.601. Telefon interurban št. 115.

49 številka MARIBOR, dne 22. novembra 1923 57 letnik.

Koliko plačuje Slovenija?

Srbski radikali vedo, da njih gospodstvo ne bo večno trajalo. V celi državi vre in sila nezadovoljstva proti Pašičevi vladi narašča od dne do dne. Celo v Srbiji, Makedoniji in Črni gori, torej v čisto srbskih krajih, narod kaže od dne do dne več sovraštva proti srbski radikalni vladni stranki. Pri občinskih volitvah v Srbiji in na Hrvaškem propadajo radikali dan za dnem. Strašni novi davki in kuluk, katere so sklenili Pašičevi radikali s pomočjo Nemcev in Turkov so ustvarili po celi državi med vsemi narodi grozno nezadovoljstvo. Danes sprevidijo vsi, da je edina rešitev za vse dežele in narode, da se vzame Beogradu pravica kasirati vse davke in jih po svoje razdeljevati. Celo demokrati so že prišli do prepričanja, da naj vsak narod za se pobira davke in jih sam uporablja. Srbi naj sami sebe vzdržujejo, Slovenci in Hrvati pa tudi hočemo imeti sami kaso v rokah. To je avtonomija! Pašič in njegovi radikalni srbski ministri vidijo, da avtonomija pride. To se godi sicer polagoma, a gotovo.

Da pa bi iz nas še prej kolikor mogoče izvlekli in sebi pomagali, nalagajo nam vedno hujša bremena. Da ne bo tako hitro konec tem krivicam, je kriv prav močno Radič, ker njegovi poslanci (70) čepijo doma za pečjo, a on se je odpeljal v London, kjer udobno živi, a doma Pašičeva vlada narod guli do golih kosti.

Srbski poslanec Jeličić je bil v pododboru finančnega odbora celo tako drzen, da je 14. t. m. rekel: «Vi Slovenci in Hrvati (prečani) nam morate v Srbiji pozidati vse porušene mostove, šole, hiše, ceste in železnice. Mi Srbi smo zmagovali, a vi nam morate vse škodo povrniti. Tako dokrito še ni govoril nobeden Srb. Iz tega se vidi, da stoji Slovenska ljudska stranka na edino pravem stališču:

Ne mirujemo poprej, dokler se Slovenci v finančnem oziru ne osamosvojimo, ločimo od Beograda.

Srbski radikalni ministri bi radi javnost slepili s trditvijo: češ, Slovenci itak malo plačujete v državno kaso. V proračun so natiskali, da plačamo Slovenci vseh rednih in izrednih davkov na leto samo 51 milijonov dinarjev. To so storili radi tega, da bi mogli trditi: Vi Slovenci nimate pravice zahtevati n prispevkov za ceste, mostove, železnice, ne za narodno gospodarstvo, ne za vseučilišče in šole, ne za invalide, ne za železničarje in druge potrebe slovenskih krajev. Saj vi itak malo ali pa skoro nič ne plačate.

Cel svet zna, da je ravno Slovenija najhujše obdačena. Pri nas smo samo v letu 1922 plačali nad 50 milijonov več, kot je bilo predpisano. Srbi pa še za 1. 1921 dolgujejo 90 milijonov dinarjev davkov. V sebi pododbor dne 14. novembra je naš poslanec Žebot razkrinkal to hudobijo srbskih radikalnih ministrov. Dokazal je, da je Slovenija v 11 mescih, to je od avgu-

sta 1922 do junija 1923 plačala naslednje davke: 80 in pol milijona dinarjev direktnih in indirektnih davkov, na posebni trošarini 14 milijonov, na taksah 71 milijonov, na monopolu (sol, vžigalice, petrolej), 188 milijonov, na železniške karte 41 milijonov in na drugih dajatvah 48 milijonov dinarjev. To je skupaj 442 in pol milijona dinarjev v 11 mescih. Na leto 500 milijonov dinarjev, ali 2000 milijonov kron. Te številke je posnel poslanec Žebot iz uradnega, tiskanega izkaza. K vsemu temu pa še pridejo dohodki carinarnic, ki prekašajo vse druge dohodke.

Mi lahko trdimo, da Slovenija plačuje državi do sedaj na leto 1000 (tisoč) milijonov dinarjev ali štiri milijarde kron. Nazaj v Slovenijo pa pride iz Beograda komaj ena šestina vseh teh ogromnih svot. Vse drugo požre nenasitno centralistično beograjsko žrelo!

Če pomislimo, da je sedaj zemljiški davek povišan še za 500 odstotkov in vsi drugi za 30 odstot., se gornje številke pomnožijo še najmanj 3—4 krat. To so naravnost gorostasne svote. Lopovščina je, da si drzne radikalna vlada trditi, da mi Slovenci «malo» plačamo.

Iz vsega tega je razvidno, da bi se Slovenija sama z dosedanjimi nezvišanimi davki krasno vzdrževala. — Naše ceste, in celo naše gospodarstvo bi zgledalo desetkrat boljše, če bi imeli sami v rokah našo kaso.

Zategadelj pa ne mirujmo poprej, da izvojujemo finančno samostojnost Slovenije.

Druge rešitve za Slovence in Slovenijo ni!

Kdo je zakrivil nove davke?

Srbski radikali, koje vodi stari Pašič, so v poletju predložili zakon, da se zviša zemljiški davek za 30 odstotkov. Za ta predlog so glasovali srbski radikalni poslanci 98 po številu, turški poslanci iz Makedonije 13 in 7 Nemcev. Vlada sama na dan, ko se je glasovalo v državnem zboru o teh strašnih davkih, ni imela dovolj svojih poslancev. Celo nekateri srbski kmetijski poslanci so se skujali Pašiču in niso prišli k seji. Pašič je bil v hudi stiski. Stari lisjak Miklavž si je znal pomagati. Poklical je k sebi Turke in Nemce in napravil je «kšeft». Turški in nemški poslanci, ki so bili v Beogradu, so dali svoje glasove Pašiču za zvišanje davkov in za kuluk. Darilo, ki so dobili za ta svoj čin, je moralo biti gotovo prav lepo. Zanimivo je, da znanega samostojnega Pucelja tedaj, ko se je šlo za ta zakon, ni bilo pri glasovanju.

Cele dneve so proti neznosnemu zvišanju in kuluku govorili in odločno nastopali skoro samo naši slovenski poslanci. V odboru so Srbi celo grozili, da bodo dali naše poslance (Pušenjaka in Žebota) zapreti.

Če bi bili Nemci in Turki in Makedonije glasovali proti zvišanju davkov in kuluku, bi Pašič dobil samo

98 glasov, a proti zakonu bi bilo tedaj okoli 110 poslancev. Propadel bi bil tedaj predlog za zvišanje davkov, propadel bi bil kuluk in Pašič bi bil moral s svojimi srbskimi ministri pobrati svoja šila in kopita. In če bi bil Radič prišel našim na pomoč, pa bi se itak vse izpremenilo.

Tako so nemški poslanci in Turki, kakor poprej vedno samostojneži, rešili Pašiča. Ti ljudje nosijo pečat, da so zakrivali ta strašna bremena, ki ravno zadnje tedne ženejo v obup na tisoče posestnikov in obrtnikov v Sloveniji in na Hrvaškem.

Nemški volilci se že kesajo, da so poslali take ljudi v Beograd, ki se tam prodajajo Pašiču. Pašičeva vlada sedaj štiti Nemce. V Sloveniji jim obečava nemške šole, obljublja, da dobita «Südmarka» in «Schulverein» svoje hiše nazaj, Nemce branijo žandarji pri njih veselnicah in nemški poslanci dobivajo še razne «cukerčke» od Pašiča.

Vprašamo pa nemške kmete in obrtnike: Ali imate kaj od tega, če Pašič Schauerju obljublja kake stvari. Kaj vam pomaga 1000 nemških šol, teatrov; kaj vam koristi 10 Südmark, če pa vas bodo z novimi davki do nagega slekli?!

Ljudje božji, pomnite, da druge rešitve za vse, ki bivamo v Sloveniji in Hrvaški ni, kakor da dobimo finančno avtonomijo. To velja v enaki meri za Slovence in Nemce. Pri žepu in kasi smo vsi enaki. Zategadelj pa moramo pozdraviti naše slovenske poslance, ki nočejo odnehati prej, dokler ne bodo skupno z drugimi premagali Pašiča in nam priborili samostojnost.

Nemški poslanci se še hvalijo, da pomagajo Pašiču odirati naše ljudi.

Ljudje se povprašujejo, kdo je zakrivil, da nas Pašičeva vlada sedaj tako strašno odira z groznimi davki. Tega so krivi prvič tisti, ki so dali Pašiču škarje v roke, da si on reže iz sukna hlače, kakor hoče. To so bili samostojni Pucelj, Mermolja, Drogenik, Urek ter demokrati Žerjav, Kukovec s tovariši, ki so leta 1921 glasovali za Pašičevo ustavo, po kateri nas sme Beograd odirati, kakor hoče. Ti ljudje so vsi glasovali proti avtonomiji Slovenije in zategadelj je tedaj Pašič zmagal. Iz sovraštva do katoliških Slovencev so bili proti temu, da bi mi imeli lastno kaso in bi sami gospodarili Slovenci z našimi davki.

Drugi krivci strašnega odiranja so nemški poslanci, kojih je osem v državnem zboru. Nemci so letos glasovali za vsak predlog srbske Pašičeve vlade, tudi za grozno zvišanje davkov. Tega ne morejo tajiti. Pašičeva radikalna stranka ni imela sama večine za te dav-

Živ pokopan.

Po angleškem izvirniku A. Bennetta napisal Paulus. 5. nadaljevanje.

«Pa vaš rajni gospod je bil dober človek, seve?»

«Jako dober!» je odgovoril Aleš Blaž z globokim prepričanjem.

«Pa niste v žalni obleki?» je vprašala mati.

«Ne. To je zato, ker —»

«Vem, vem!» ga je zahitela zagovarjati Lenka.

«Polne roke dela! In povrh, — to je le sama zunanost! Če bi človek samo s tem moral kazati svojo žalost —! Ko je moj rajni mož umrl, Bog mu daj dobro —, ah, še sedaj sem vsa žalostna, četudi ne nosim črne obleke —»

Poiskala si je svoj duhteči žepni robec in si ga je pritislila na oči.

«Lenka —!» jo je karala mati. «Ne bodi no taka! Kaj si bo pa mislil gospod —!»

In Lenka si je obrisala solze ter smehljaje se pogledala Aleša.

Sočutno, z dobrodušnim dopadenjem je zrl nanjo.

Bila je bolj majhne postave, polna, pa vitka, velikih rjavih in živih oči, ki so prav tedaj zaupljivo, pa obenem šegavo gledale gospoda Aleša. Drobna usteca je imela, ki so se neprestano krožila v prikupljivem smehljaju. Pa ta prikupljivi smehljaj je imel svojo posebno izrazitost. Zdelo se je, da pravi, «Dobrega srca sem, toda jaz sem Lenka Strnadova in imam svojo voljo in kar si namislim, to tudi dosežem. Posebič moške si znam takole krog malega prsta oviti!»

Vkljub njenim nekoliko poznim letom — štela je vsekakor že 35 do 40 let — je bilo njeno lice še vedno

gladko in mladostno, znamenje, je zasodil Aleš, mirnega, urejenega življenja. Njena obleka je kazala izobražen, fin okus, njene kretnje so bile še vedno živahne, pa usmerjene.

«Zenska iz boljše, imovite hiše, izobražena, dobrega srca, pa odločna. Strahu in plahosti ne pozna —. Mirno življenje brez težkih, usodnih dogodkov ima za seboj —» Tako je sodil Aleš.

Dasi je bil namreč skrajno boječ in strahopeten v občevanju s svojimi sozemljani, je vendar znal bistro opazovati in soditi, — dar ki ga je pred vsem naredil za tisto, kar je bil, za slavnega in nedosežnega pripovednika in pisatelja.

Lenka je bila živa slika svoje matere. Barba je naredila vtis dobrodušne, ljubeznive mamike, ki hoče vsakemu človeku dobro in nikogar ne mora razžaliti, obilna je bila, majhna, beli lasje so obkroževali njeno dobrotno lice, dobrih šestdeset let je imela in neprestano se je smehljala.

«Pa kaj bomo stali tukajle na cesti!» je dejala, ko je za trenutek zavladal kratek molk, posvečen spominu «rajnkega». «Gospod Brglez, če ste pri volji, pa stopimo tamle v gostilno na zajutrki! Tam se lažje pomenimo o vsej zadevi.»

Aleš je zadržel. Neprijetno se je zbudil iz svojega opazovanja in se spomnil, da ima sestanek važen, da, usoden namen in pomen —

Ujezil se je nad samim seboj. Čemu je pravzaprav prišel k sestanku? Njegovo neumno, neugnano poželjenje po novih, nenavadnih doživljajih ga je na vsem lepem zvabilo v nevzdržen položaj.

Iz pisma na Hinkota je vedel, kake «nevarne» naklepe imata ti dve ženski. Hinko seve, o tem je bil pre-

pričan, ni mislil na ženitev. Denarja bi bil izvabil iz žensk, pa bi bil izginil. Poznal ga je.

In on, Aleš Blaž, star samotar, — ali se bo on oženil?

Vsa stvar se mu je zdela neumna. Kaj počenja tu pri teh ženskah? Razum mu je pravil, naj odide, naj se izmuzne kakorkoli. In strah ga je tudi bilo. Bal se je žensk. —

Ušel bo. Nekaj bo rekel, karkoli —. Dvignil bo klobuk, se poklonil in bo šel, pobegnili —.

Pa ni.

Mesto tega je stopal za damama v bližnjo gostilno kakor ovca v klavnico —.

Številka dve je zvalila številko ena v pustolovščino. Nato pa jo je sramotno in izdajalski pustila na cedilu —.

«Zaradi tega me prosim nikar ne obsojajte!» je živahno razlagala Lenka predzgodovino sestanka, ko so sedeli pri zajutruku. «Za žensko, ki je sama v tujem kraju in nimo nobenih zvez, za tako žensko pravim je težko, si drugače ko na ta sicer tudi ne več nenavadni način poiskati pravega moža. Sami stanujeva z materjo zunaj na deželi, pred kratkim šele sva prišli v ta kraj, sosedov nimava provzprav nobenih in zato —»

«Moža pa potrebuje, veste, gospod Brglez», je pri-djala mati Barba. «Jaz sem že stara —»

«Oh mati —!»

«Kaj pa hočeš, dete! Dolgo ne bom več! In ženska, veste, sama na svetu, če je tudi vdova, — to pač le ne gre! Moža potrebuje, pravim —»

«Kajpak, kajpak!» je pogumno pritrdjeval Aleš Blaž. Po hrbtu pa mu je lezla mrzla polt.

«In takale ženitbena ponudba v časopisu je izvrst-

ke, imela je premalo poslancev za tako odiranje. Celo nekateri srbski kmetje so pomagali poslancem Slovenske ljudske stranke proti zvišanju davkov. A glejte, kdo je priskočil Srbom, Pašiču na pomoč? Osem nemških poslancev se je prodalo Pašiču. Vsi so glasovali za zvišanje davkov in za kuluk. Z Nemci vred so pomagali Pašiču še Turki iz Makedonije. Slovenski poslanci so se cele dneve in noči borili proti, a ker so Srbi kupili glasove nemških in turških poslancev, je vlada tedaj zmagala proti nam.

In sedaj roma nemški poslanec Schauer po Sloveniji in se še celo hvali, češ: Mi nemški poslanci ne moremo pomagati Korošcu in slovenskim poslancem, da bi Slovenija dosegla avtonomijo. Mi moramo pomagati Pašičevi vladi, ker tako dobimo Nemci razne politične, narodne in zasebne dobrote (koncesije).

Vprašamo gospoda Schauerja: Ali je strašno zvišanje davkov, kuluk in še drugo, kar nam je dala letos Pašičeva vlada, dobrota? Kaj ima nemški obrtnik in kmet od tega, ako Pašič obljublja in morda na tihem daje nemškim poslancem razne «dobrote», ako pa bomo pomalem vsi poginili pod strašno težo novih davkov!

Nemški poslanci iz samega strupenega sovraštva do Slovencev, kot protivniki naše avtonomije pomagajo Pašiču odirati Nemce in Slovence. To so «dobrote»!

Zvišane takse — znižani desetek.

Nedavno sem v «Slov. Gospodarju» obljubil, da objavim, kedaj stopi in veljavo novi zakon o taksah in pristojbinah. Vladna večina (srbski radikali, Nemci in Turki iz Makedonije) so poleg petkratno zvišanega davka sklenili, zvišati tudi pristojbine (koleke). Tako so na primer zvišali koleke za vloge, pritožbe, rekurze, prošnje in enaka pisma od 13 dinarjev na 25. Slovenski poslanci smo dokazovali, da to zvišanje kolkovine najbolj prizadene uboge ljudi. Bogatašu je 25 D malenkost, a za ubogega delavca, kmeta ali invalida, je to mnogo. Dosedaj si moral pritisniti na prošnjo ali rekurz 3 dinarski kolek (12 K), a za odgovor 10 D (14 K). Od 15. novembra, ko je stopil novi zakon v veljavo, pa moraš na prošnje ali prijave prilepiti kolek za 5 D ali 20 K, a za odgovor zahteva vlada sedaj namesto 10 D kar 20 dinarjev (80 K). Mi smo stavili predlog, naj se vsaj za uboge in manjpremožne kolekovina zniža ali sploh opusti. A srbski Pašičevi radikali ter z njimi združeni Nemci (Schauer) ter Turki iz Makedonije imajo srce trdo kot kamen.

Ob tej priliki, ko se je šlo za pristojbine in je vladna radikalna stranka hotela tudi za kmetstva in kočarkova posestva naložiti nezno visoki desetek, so naši poslanci napeli vse sile, da preprečijo to breme. — Predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec je predložil finančnemu ministru, da nobeden novi posestnik, ki mora prevzeti posestvo po starih ali mož po smrti žene (ali žena po možu), ne more plačati tako visokega desetka, kot tisti, ki ima stotisočake za nakup posestva.

Nastop dr. Korošča in naših poslancev je imel uspeh. In tako je bilo sprejeto, da pri prevzemanju posestev ni treba plačati prav nobenega desetka, ako cenilna (ne prevzemna) vrednost nepremičnine in premičnine ne presega vrednosti dveh milijonov kron. A ta ugodnost velja samo za sorodnike in prvem kolenu, to je, če prevzame posestvo sin ali hčerka po starših, ali mož ali žena po zakonskem drugu (s priženitvijo ali smrtjo). Ta ugodnost je postavno ugotovljena.

V veljavo je stopil novi zakon dne 15. novembra 1923.

Novi zakon o trošarini, ki določa popolnoma prosto

na iznajdba!« Segavo se je smejala Lenka. «Posebno za stare ženske, kakor sem jaz na primer. Pri sklepanju «znanja» govori najprvo srce in ljubezen, in ta je večkrat slepa, — potem šele pride razum, včasih celo prepozno. Pri ženitbeni ponudbi je pa stvar prav narobe. Razum govori prvi in ima čas, da ponudbo trezno in mirno presodi, da si blago ogleda. Za ljubezen je potem še vedno časa dovolj. — Ne zamerite, da govorim v suhoparnih, trgovskih izrazih o tako nežni zadevi! Lenkine velike rjave oči so plesale v hudomušni, veseli dobrosrčnosti, ko je Aleš pri «ogledovanju blaga» zbegano in preplašeno obračal oči na vse strani, kakor bi ne vedel, kam bi se skrnil. «Prosim, vzemite še košček sarzle pečenke!» mu je ponudila, ko je videla njegovo zmedo.

Aleš si je vzela.

Kako okusno, fino mu je stregla! In kako dobro mu je dela njena posrežba! Aleš Blaž ni bil vajen, da bi mu stregle nežne ženske roke. — In kako prav mu je prišel tale košček pečenke! Je vsaj imel kam djati svojo boječe oči.

Sicer pa se mu je vračal pogum. Uiti itak ni mogel več. Zamudil je pravi čas. Skrajno neolikano bi bilo, če bi sedajle vstal in odšel. Da bi le tehle velikih rjavih oči ne bilo! Neprestano so ga gledale in opazovale! In tudi mati ga je venomer gledala. Seveda, ogledovali sta si «blago» — Aleš ni mogel prenesti, če ga je kdo takole nabodel z očmi.

Pa branil se bo, branil kakor volk v pasti.

«Zdi se, je dejal pogumno in si naložil grizljaj, da ste trgovka ali kaj, ker se tako dobro razumete na trgovske izraze.»

«Tisto ne. Pa moj oče je bil lesni trgovec in jaz sem

žganjekuho, še ni stopil v veljavo. Ko bo kralj podpisal tudi ta zakon, odpade vsaka kontrola financarjev pri žganjskih kotlih in žganjekuhi sploh. Objavil bom vse to pravočasno v «Slov. Gospodarju».

Napisal sem ta članek kot odgovor na številna pisma, ki smo jih dobili poslanci v zadevi novih pristojbin in žganjekuho.

Franjo Žebot.

Naše „visokostojee“ učiteljstvo.

Majnika tega leta je prosvetni minister izdal na vsa šolska vodstva pametno naredbo, ki toži, da propada morala naroda zlasti vsled pomanjkanja verskega čustvovanja. Kot vzgojitelji mladine, pravi naredba, morajo učitelji sami uvideti, da v teh usodnih časih zahteva domovina od njih vestno izpolnjevanje verskih dolžnosti, da tudi glede na obisk cerkve prednjačijo z vzgledom osebnega lepega vedenja med ljudstvom.

Ako mora šolska mladina — kakor se je naš narod od nekdanj učil — hoditi v cerkev, tam moliti in prepavati, prejemati sveto obhajilo, poslušati božjo besedo itd., tedaj je v smislu zakona vse to tudi vestnih vzgojiteljev dolžnost, pravi minister (srbski radikal, ne pa črn slovenski «klerikalec») ter še enkrat naroča učiteljem, da redno hodijo v cerkev, da oskrbujejo lepo petje in goje čednosti pri svojih učencih.

Mi smo tako daleko od Beograda, da je višji šolski sve zdaj na jesen, torej čez pol leta razglasil to naredbo, ki so jo vsi pametni ljudje odobraval, zlasti še vsi starši. A danes je od ministra že spet preklicana. Zakaj? Slovensko liberalno ali svobodomiselnno učiteljstvo v takozvanem UJU (Udruženje jugoslovanskega učiteljsva) je zagnalo vik in krik, da je to klerikalno na zadnjaška naredba in da je slovensko učiteljstvo tako visoko stojee, da je taka naredba zanj razzalitev veličanstva. Tako so zatrobili in nastavili jerihonske trobente na usta, in res je ministru srce padlo v hlače ter je izjavil, da ta naredba za Slovenijo ne velja. Po drugod v državi, torej še zanaprej škoduje morali ljudstva in mladine, če se zanemarija versko življenje, v Sloveniji pa ne, ker je slovensko učiteljstvo tako visokostojee! Da, tako visokostojee, da se norčuje iz vere in verskih vaj, in iz tistih, ki se jih udeležujejo in jih smeji, norčuje se iz sv. pisma in zakramentov; da gre učitelj začetkom službe božje z akti mimo cerkve v gostilno — češ: le za menoj v občinsko pisarno! Da je letos nekaj učiteljev odreklo udeležbo pri šolski službi božji, češ, po ustavi nismo dolžni priti v cerkev drugače, kot ob drž. praznikih. Da, visokostojee je to učiteljstvo, zato je zanj sramotno, stati v cerkvi med narodom in skupno z njim častiti Najvišjega; oni ne marajo biti med ljudstvom, ampak so visoko nad njim po svoji parletni izobrazbi, čeprav imamo zdaj še tako lepo število akademskih izobražencev, ki si štejejo v čast, da so z vernim narodom edini v izvrševanju bogočastja! Posedati po krčmah med surovimi klafarji in preklinjevalci, celo s ponočnjaki laziti za dekleti, hoditi po plesih in zato celo šolo zanemarjati, to ni preniko za to visokostojee kasto; preniko pa jim je, pridružiti se narodu ali mu celo prednjačiti tam, kjer se pokazujejo najgloblje vrline naroda in kjer si ljudstvo zajema moči za najvišji napredek — umski in moralni — v bogočastju. Hvala Bogu, ne velja to o vsem našem učiteljstvu; še celo med UJU je nekaj takih, ki jim v tem oziru lastna vest, tradicija ali vsaj ozir na ljudsko sodbo narekuje pravilno nastopanje, a večina UJU-kričačev je taka. Zato pa ljudstvo toliko višje ceni in se z ljubečnjivo oklepa onih učiteljev, ki žive med njim in

bila njegova tajnica. Tudi moj rajniki je bil kos trgovca.

«O, veste, gospod Brglez, Lenka je zelo sposobna trgovka! In denar zna štediti, denar —!»

«Nikar me ne hvalite, mati! Gospodu Brglezu bi se vaša hvala utegnila sunljiva zdeti!»

«Nikakor ne! Vajen sem, da si naredim svojo sodbo o ljudeh po lastnem opazovanju.»

«Torej tudi vi opazujete —? Radovedna sem, kaka bo vaša sodba.» Segavo mu je pogledala v oči.

«I — no, je dobrovoljno dejala mati Barba, «saj smo zato prišli skup, da se pogledamo in da vidimo, ali smo drug za drugega ali ne.»

Alešu so lezli mravljinici po hrbtenici. —

Hipoma mu je prišla rešilna misel.

«Povejte mi, koliko ponudb ste pa dobili na vaš oglas?»

«Pomislite, je ponosno povedala mati, «štiri je dobila, štiril!»

«In izmed teh štirih vam je Hinko Brglez, — Aleš Blaž se je še ob pravem času spomnil, da je on Hinko Brglez — «sem vam jaz najbolj ugajal?»

«Saj pravim, take ženitbene ponudbe človek lahko trezno, mirno premisli. Razen nekaterih drugih postranskih sem imela dva dva glavna razloga, ki sta govorila za vas. Pisali ste mi namreč, — Aleš se je nervozno igral s kruhovimi drobtinami. Sedaj bo prišla na dan moja prevara! je premišljeval — «da ste osebni tajnik pisatelja Aleša Blaža, da upravljate njegovo premoženje in da se razumete na denarne posle.»

«O ti preklicani goljuf!» je na tihem zasodil Aleš o Hinkotu. «Vidi se, kam je meril!» — Glasno pa je rekel:

nesebično delujejo zanj, se zlasti tudi v verskih zadevah čutijo eno z njimi ter z besedo in vzgledom mladini prednjačijo tudi na potu verskonavnega napredka in s tem grade temelje narodovi zemski in posmrtni sreči. Take šteje verni narod med svoje najdražje sinove, na nje stavi svoje nade, ne pa na izdana, pa zopet preklicana ministrska naređenja! Verni učitelji, pogumno naprej, mladina in narod je z vami!

ZADRUŽNO SOCIJALNI TEČAJI.

Zadružno socijalni tečaji se vršijo od dne 26. novembra do 7. decembra po naslednjih sodnih okrajih: 26. novembra (ponedeljek, ob pol 9. uri dopoldne: Laško v društveni dvorani v župnišču za sodni okraj Laško.

27. novembra (torek) ob pol 9. uri dopoldne: Celje v vrtni dvorani hotela Beli vol za sodni okraj Celje.

29. novembra (četrtek) ob pol 10. uri dopoldne: Rogatec v društveni sobi v kaplaniji (za sodni okraj Rogatec.

30. novembra (petek) ob 9. uri dopoldne: Šmarje pri Jelšah v gostilni Gradt za sodni okraj Šmarje.

3. decembra (ponedeljek) ob 9. uri dopoldne: Sv. Lenart v Slov. gor v društveni dvorani pri Arnušu za sodni okraj St. Lenart.

4. decembra (torek) ob 10. uri dopoldne: Konjice v prostorih Kmečke hranilnice in posojilnice za sodni okraj Konjice.

6. decembra (četrtek) ob pol 9. uri dopoldne: Ptuj v minoritski dvorani za sodni okraj Ptuj.

7. decembra (petek) ob pol 9. uri dopoldne: Maribor v Lekarniški ulici 6-I, za oba sodna okraja Maribor levi in desni breg.

Iz delovanja naših poslancev.

Sv. Peter niže Maribora. Tu se je vršil v nedeljo, dne 18. novembra po rani maši lepo uspeli shod Slov. ljudske stranke pod vodstvom vrlega župana Fluherja. Povabili smo poslanca Žebota, da nam poroča o naj-novejših političnih dogodkih. Poslanec nam je v poljudnem govoru objasnjal, da ne bi nikdar prišlo do tako strašnega zvišanja davkov, če bi nemški poslanci ne glasovali z radikalno stranko in če bi Radič s svojimi 70 poslanci prišel slovenskim poslancem na pomoč v boju proti Pašiču. Ravnotako je bilo pri kuluku. Nemški poslanci dvigajo za vsak Pašičev predlog roke in nikdar ne marajo pomagati slovenskim poslancem. — Da še pri nas ni kuluka, so dosegli naši poslanci z odločnim nastopom. Če ga pa dobimo, bo to zasluga 8 nemških poslancev, ki gredo z vlado čez drn in strn kakor poprej samostojneži. Poslanec nam je jasno dokazal, da je za Slovence edina rešitev, da se v upravnem in denarnem oziru ločimo od Beograda in si s svojimi davki sami gospodarimo. Borba je težka, a zmago bo dosegli, če bomo vztrajali. Slovenija plača okoli 6 milijard kron davkov brez carine in s temi ogromnimi svotami bi si Slovenija sama lahko vse najlepše uredila. Šentpeterčani so izrekli poslancu in SLS zaupanje in bomo vztrajali.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Dne 11. t. m. je imel poslanec g. Bedjanič pri nas krasno obisk, shod. Ljudje so z zanimanjem poslušali g. poslanca, ki je razložil politični položaj v državi in parlamentarno delo Jugoslovanskega kluba. Po poročilu g. poslanca se je razvila živahna debata. G. poslanec je dal pojasnila na vprašanja glede različnih zakonov in zakonskih določb. Zborovalci so zaključili shod z

«Resnici na ljubo vam moram povedati, da sem tistikrat hudo pretiraval. Aleš Blaž je bil revež, denarja ni imel in Hin — in jaz sem bil le njegov sluga. Ne vem če —.»

«Kako ste skromni, gospod Brglez!» je dejala mati Barba in ga prijazno gledala.

«Bojim se, da bodele doživeli razočaranje! Vdova bogatega lesnega trgovca vendar ne bo vzela za moža — slugel!»

Hvala Bogu, zunaj je bilo! Ta udarec bo rešil položaj!

«Kako ste skromni!» je ponavljala dobrodušna mamika. Lenka pa je rekla:

«Prav taki ste kakršnega sem si vas mislila. Nekoliko plah in boječ, kadar pridete med ljudi, v pismu pa trezen, moder, miren človek —. Ves tak ste kakor —.»

«Tudi njen rajniki mož je bil tak,» je pravila mati. «Nekoliko plah, sicer pa miren in pameten. In na denar se je razumel. In prav takega, pravim, potrebuje Lenka. Nekaj denarja ima, majhno posestvo in —.»

«Tisto o revščini Aleša Blaža pa tudi ne bo čisto rest!» Lenka se je razvnela. «Poznam ga, našega najslavnejšega pisatelja. Velik mož je bil. In taki ljudje so gotovo bogati.»

«Mislite si! Po cele popoldneve je tičala v njegovih povestih! Že samo ime tega slavnega moža je bilo priporočilo za vas!»

Aleš je zardeval kakor nevesta. Rad je poslušal svojo slavo, — saj ga nista poznali. Le to ga je jezilo, da ga imajo ljudje za bogatega: On — bogat! Kdo je še kedaj doživel kaj takega, da je bil pisatelj — bogat! (Dalje prihodnjic).

živio-klici in izrazili željo, da g. poslanec še večkrat pride k Sv. Tomažu.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Dne 11. novembra se je vršil pri nas shod SLS. Navzoči so z veliko pozornostjo sledili petčetrturnemu poročilu g. poslanca Faleža. Shod je vodil načelnik krajevne organizacije SLS g. Jakob Pavlič, kateri je ob splošnem pritrjevanju v imenu zborovalcev odobral delo poslancev SLS in izrekel željo, da Jugoslovanski klub vztraja v težkem boju za avtonomijo in pravice slovenskega ljudstva.

Dol pri Hrastniku. Dne 11. t. m. se je vršil pri nas shod SLS. Ob obilni udeležbi ljudstva je poročal gospod poslanec Kugovnik o delovanju Jugoslovanskega kluba. Končno so se sklenile resolucije, ki izražajo: najodkritosrdnejše zaupanje navzočemu poslancu, kakor tudi celemu Jugoslovanskemu klubu s prošnjo, naj gg. poslanci še nadalje vztrajajo v boju za pravice Slovencev, da dosežemo končni cilj avtonomije, dalje protest proti uvedbi kuluka, proti previsokim davkom, posebno še proti previsoki odmerjeni osebni dohodnini ter visoki užitnini; končno resolucije krajevnega značaja. Vse resolucije so hile sprejete z vihnim odobravanjem.

Shod SLS pri Sv. Križu pri Rogiški Slatini. Od Sv. Križa nam poročajo: V nedeljo, dne 13. t. m. se je vršil pri nas shod SLS v Društvenem domu. Občinstva je bilo toliko, da je bila dvorana in galerija nabito polna poslušalcev. Po rani sv. maši je shod otvoril krajevni načelnik Kmečke zveze g. Roškar ter pozdravil v svojem govoru navzoče. Za njim je govoril g. poslanec Vrečko, ki je v enournem govoru orisal politični položaj in razložil delovanje naših poslancev ter navedel njihove dosedanje uspehe. Za g. poslancem je govoril okrajni tajnik SLS g. Deželak. Razjasnil je gospodarski položaj Slovencev, ki plačujemo toliko davkov, katere pa vse požre Beograd, vrne nam pa le drobtinice tega, kar je iz nas izvlekel. Na koncu so zborovalci izrekli g. poslancu in celemu Jugoslovanskemu klubu zaupnico ter enodušno izjavili, da jih bodo podpirali v boju za avtonomijo.

Frankolovo. V nedeljo, dne 11. t. m., je imel poslanec Davorin Krajnc tukaj jako lep shod v novem Društvenem domu. Zbralo se je jako veliko število ljudi. Poslanec je v poldrugornem govoru razložil zunanji in notranji politični položaj, pojasnil, kdo je kriv današnjim slabim razmeram in razkrinkal laži nasprotnikov. Na shodu so se sprejele resolucije: Zaupnica Jugoslovanskemu klubu, proti previsokim davkom in kuluku ter za avtonomijo. Ljudstvo je bilo navdušeno in je izreko željo, da delajo naši poslanci tudi znanprej v istem smislu kot dozdaj.

Kozje. V nedeljo, dne 11. t. m. se je vršil v Kozjem shod SLS. Ob obilni udeležbi je poročal o političnem položaju in o delovanju Jugoslovanskega kluba poslanec g. Vrečko. O zunanji politiki in zmotni taktiki Radiča je govoril tajnik I. Deželak. Zborovalci so soglasno odobrili sledeče resolucije: Zaupanje SLS, proti kuluku, zoper ukinitve medicinske in bogoslovne fakultete v Ljubljani.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Te dni bi moralo pričeti redno parlamentarno delo, pa se je zopet odložilo za par dni in se bo najbrž še naprej odlagalo. Vlada očividno nima kaj predložiti parlamentu, ker zakonodajni odbor ni ničesar pripravil. Delal je samo finančni odbor, razdeljen na pododbore, ki je imel ogromno delo s proučevanjem proračunskih predlogov za posamezna ministrstva. Pri teh razpravah se je do golega razkrinkala strankarska in plemenska politika vlade, ki stremi za tem, da Hrvatsko in Slovenijo ter Hrvate in Slovence popolnoma podvrže Srbiji ter izkoristi.

Proračun za leto 1923-24 je zopet samo na papirju, samo številke so v ravnovesju, drugače je pa sploh nemogoče napraviti proračun za bodoče leto, ko ni prav nobenih zaključkov od poprej. Ni trgovca ali podjetnika na svetu, ki bi delal proračune za bodoče leto brez obračunov, bilanc in inventarjev in če si hoče kdo ogledati tak svetovni čudež, naj se pelje samo v Beograd, da ga vidi v osebni fanaančnega ministra. Naša vlada nas spominja na tistega avstrijskega graničarskega obersta, ki je dobil povelje, naj položi račun o sprejetih in izdanih 1000 goldinarjev. Oberst je ta obračun takole napravil: 1000 goldinarjev prejel, 1000 goldinarjev porabil. — Podpis. — Naša vlada pa takole obračunava: 6 milijard iz Slovenije prejela, 6 milijard pogoltnila. Vlada. — Da, 6 milijard kron je bilo izprešanih iz Slovenije na direktnih in indirektnih davkih, taksah in colninah. Od tega denarja po skoro nič ne pride nazaj v Slovenijo in pri proračunskih razpravah se je še posebno pokazalo, kako izgleda beograjsko bratstvo.

Vsi proračuni so sestavljeni tako, da odpade na Srbijo pretežni del, na Hrvatsko in Slovenijo pa samo neznatne malenkosti. Ministri so pri razpravah vse storili in pripravili, da se odtegnejo odgovorom na vprašanja in zahteve. Najbolje je še napravil minister za agrarno reformo, ki je enostavno izostal in se prav nič ne briga, da so celo radikalni poslanci v finančnem pododboru imenovali njegovo ministrstvo in delovanje — škandal. Ministrski predsednik Pašič si je določil dva in pol milijona zlatih dinarjev posebnega fonda, glede katerega ni nobenega nadzorstva in da se je ta fond sprejel, je proti vsem pravilom zanj oddal svoj glas tudi predsednik finančnega pododboru, ko je videl, da bi bilo ravno toliko glasov za, kot proti.

Z nepostavnim glasom predsednika je dobil Pašič svojo «civilno listino».

Iz zahtanje politike je poročal minister dr. Ninčič sledeče: 1. Kar se tiče razmejitve z Rumunijo, je ru-

munska vlada pristala na našo zahtevo, da se izprazniti Zombolja in drugih krajev, ki jih odstopimo Rumuniji izvrši se le koncem januarja ali najkasneje začetkom februarja. 2. Dogovor glede svobodne cone v Solunu je grška vlada sprejela in jo bo dr. Ninčič še v tem zasedanju predložil narodni skupščini. 3. V Sofiji je bil podpisan dogovor o povrnitvi škode, ki jo je napravilo med vojno bolgarsko vojaštvo potom rekvizicij. Glasom te pogodbe plača Bolgarija 300 milijonov levjev in sicer en del v denarju, drugi del pa v živini. 4. Glede reškega vprašanja in razmejitve z Italijo je dr. Ninčič dejal, da sta ti dve vprašanji na mrtvi točki in da ni nastopila v zadnjem času nobena sprememba. 5. Končno je poročal o sestanku male antante, ki se vrši glasom sklepa sinajske konference 11. in 12. januarja v Beogradu.

To je vse, kar zunanji minister pove, gotovo pa je, da se dogajajo v zunanji politiki še druge stvari. — Italijanski listi pišejo z debelimi črkami, da je italijanska aneksija Reke že gotova stvar. Na nevarno pot se spušča naša vlada po prigovarjanju Rumunije tudi napram Grčiji. Grki hočejo kralja Jurija odstaviti, ker je pa ta za rumunskega kralja, zato je Rumunija še našo državo pripravila v varstvo grške monarhije.

Po poročilih nekaterih beograjskih listov se je zastopnik naše vlade v Atenah že v drugič zavzel za grško monarhijo ter celo grozil z vojsko, če bi jo odpravili. Vlada to sicer zanika, ne pove pa, kaj sta imela naš zunanji minister in rumunski poslanik zadnji čas tako važnega za posvetovati.

BOLGARSKE VOLITVE.

V nedeljo so se v Bolgariji vršile volitve v državni zbor ali sobranje. Vladne stranke, združene v takozvanem «demokratskem zgovoru» so si pridobile zmago z nezasišnim nasiljem. Še le zadnji teden je bilo dovoljeno tudi zemljoradnikom in komunistom, da nastopijo s svojo listo, shode teh dveh strank so pa do zob oboroženi komiti razganjali z bombami in drugim orožjem. Bolgarska vlada si je priskrbelo svojo zmago tudi s tem, da je vse voditelje kmetov in delavcev izročila sodišču, vrgla v ječo, umorila po svojih komitih ali pa nagnala v pregnanstvo. Kakor se vidi na slučaju bivšega ministra Duparintova, hoče komitska strahovlada tudi one nasprotnike današnjega režima umoriti, ki so že itak obsojeni na večletno ječo. Duparintova, ki je imel velik ugled in vpliv med ljudstvom, so kratkomalo izvlekli iz vlaka in zunaj umorili. Volitve so se vršile v miru, večina zemljoradnikov in komunistov je ostala doma, ker je skoro vsakega volilca zalezoval po en policaj ali oborožen komit in na ta način praznuje krvavi režim svojo zmago z dobro četvrtjinsko večino vseh mandatov.

NEMCIJA

upa na dodelitev velikega mednarodnega posojila, to je na kredite, ki jih imajo dovoliti Amerika, Anglija in Holandska. Posojilo imajo izplačati velike svetovne banke. Posojilo je namenjeno za ustanovitev nove nemške emisijske banke, ki bi imela nalogo, končno veljavno rešiti vprašanje nemške zlate valute. Posojilo ima znašati 1400 milijonov zlatih mark. Amerika sama je pripravljena dovoliti 170 milijonov dolarjev, tedaj polovico posojilnega zneska. Zadevna posojilna pogodba je baje že pripravljena.

FRANCIJA OBOROŽUJE MALO ANTANTO.

Francija hoče dati vsem državam male antante večje posojilo, da bi imele še bolj podložne in pripravljene zaveznike in pa tudi da v prvi vrsti spravi v denar izdelke svoje topovske in orožne industrije. Sedaj opozicija proti sedanjemu francoski vladi to ostro obsoja ter imenuje vse skupaj vojno in velekapitalistično pusto- lovščino.

ANGLIJA PRED VOLITVAMI.

Na posebne uspehe upa angleška delavska stranka (Labour Party), ki ima v svojem proglasu podano tudi najboljšo rešitev iz težkega položaja v Evropi. Volilni proglas zahteva med drugim politiko mednarodne vzajemnosti, ki se naj uveljavi z razširjenjem Društva narodov, dalje zahteva sklicanje nove mednarodne konference, ki se je naj udeleži tudi Nemčija kot polnopraven član, dalje spremembo versajske mirovne pogodbe in vzpostavitev rednih mednarodnih odnošajev s sovjetsko Rusijo.

NASE PRIREDLITVE.

Prireditve pri Sv. Jurju ob juž. žel. Prihodnje nedeljo, dne 25. novembra ob 15. uri priredi tukajšnje bralno društvo lepo igro «Vžitkarji». Igrati se pridruži tudi koncert domačega pevskega zbora. Po igri je v dvorani Katoliškega doma tudi prosta zabava, licitacija itd. Čisti dobiček je namenjen za bralno društvo. Zato so pa prav vsi, domačini, bližnji in daljni sosedi prijateljski povabljeni. Na svidenje.

Dekliška zveza v Veržeju priredi dne 2. decembra v čast Brezmadežne lepe akademijo s petjem, govori in deklamacijami ter z velepučeno, krasno «Trojna pot» v prostorih Marijanišča. Vabimo k obilni udeležbi.

NAROČNINA «SLOV. GOSPODARJA» ZA L. 1924.

«Slovenski Gospodar» stane za celo leto 32 D
za pol leta 16 D
za četrt leta 8 D

Naročnina se pošlje na upravništvo «Slovenskega Gospodarja» v Mariboru.

Najboljše je, da se vsak posluži položnice, ker s tem prihrani sebi in nam pošne stroške. Poštno položnico je treba dobro shraniti.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti in spremembe. Od Sv. Bolfenka v Slov. gor. nam pišejo: Dne 7. novembra je umrl v Lipnici tukajšnji rojak č. g. Anton Muršec, bivši župnik v Spilju. Rojen je bil v Bišu dne 14. decembra 1845 kot zakonski sin kmetijskih posestnikov Jaboka Muršec in Gere roj. Gomilšak; v mašnika je bil povesvečen v Gradcu dne 31. julija 1870, župnik v Spilju pa je bil od leta 1885 do leta 1915, ko je šel v pokoj in se preselil v Lipnico. Zadnji čas se ga je lotila kostna sušica, tako, da so mu morali vkljub visoki starosti odrezati eno nogo. Bil je daleč znan po svoji ljubeznivosti in gostoljubnosti; radi so ga zato obiskovali številni prijatelji iz slovenskega dela Štajerske, zlasti iz Maribora, ki so radi nemški Spielfeld šaljivo imenovali Igpopolje. Zdal so že pokojni vsi ti spiljski prijatelji, za njimi je šel še gospod Muršec. — Lavantinska častna kanonika sta postala gg. Jožef Cerjak, dekan in mestni župnik v Slov. Bistrici ter Martin Meško, zlatomašnik in župnik na Kapli pri Radencih. Konzistorijalnim svetovalcem je imenovan gospod dr. Fr. Kovačič v Mariboru, duhovnim svetovalcem pa gg. župniki, ozir. dekani: Karol Kumer na Prihovi, Jože Janžekovič pri Sv. Lenuartu v Slov. gor., Martin Medved v Braslovčah, dr. Valentin Mörtl v Marenbergu, Anton Novak v Gornjem Gradu in Anton Stergar v Mariboru.

Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani je zopet predmet ostrega prepira. Pucljevi samostojneži bi se radi polastili družbenega imetja, koje znaša več milijonov dinarjev. Da bi mogli po svoje gospodariti, so odstavili kar na Pucljevo komando I. podpredsednika gospoda Jarca, koji je po Pirčevi smrti vodil družbo. Dasirovno ima Štajerska polovico odbornikov v družbinem vodstvu. Štajercev niso povabili k seji. Odlične naše može: Brenčiča, Zupaniča, Košarja, Steblovnika, Vrečka ne smatrajo vredne, da bi jih povabili. Kar sami so samostojni odborniki odločili občni zbor na 16. december, ker upajo dobiti toliko glasov, da bi pri volitvi predsedstva zmagali. Nadalje silijo samostojneži v vodstvo radi tega, ker bo družba morala za samostojno Pirčevo lumparijo pri galici plačati nad 4 milijone kron kazni. Samostojnežem smrdi, da bi naši ljudje zvedeli za podrobnosti te lumparije. Kmetijskim podružnicam na Štajerskem javimo, da dokler v vodstvo družbe ne pridejo redne razmere, ne pošiljajo družbi nobenega denarja. Kedaj bo občni zbor, bomo v «Gospodarju» pravočasno objavili.

Slovenska krščansko-socialna zveza v Mariboru vabi na občni zbor, ki se vrši dne 6. decembra t. l. ob pol 10. uri dopoldne v dvorani v Lekariški ulici 6. Občni zbor je velikanskega pomena, ker gre za spremembo pravil in za popolno reorganizacijo SKSZ (sprememba v Prosvetno zvezo). Nova pravila se bodo posnela po vzorcu, ki ga imate v zadnjem »Vestniku« SKSZ. Vsako društvo naj pošlje po enega delegata ki naj prinese s seboj pooblastilo, v katerem ga izobraževalno društvo pooblašča za delegata za občni zbor SKSZ.

Mladenke severnega dela lavantinske škofije, Prekmurja in Koroške pridejo dne 25. t. m. v obilnem številu na ženski tečaj v Mariboru. Ob 8. uri sv. maša, ob 9. uri tečaj v dvorani v Lekariški ulici 6. Tečaj bo vodila Ang. Piskernik, slavna govornica in organizatorica slovenskega ženstva. Mladenke, nobena naj ne ostane doma! Železniška zveza ugodna!

Mariborske novice. Številke govoriijo. Zadnji »Gospodar« od dne 15. t. m. beleži, da se dobi za 100 čehoslovanskih kron 253—254 dinarjev. Prva Hrvatska štedionica je plačala za 100 čK 225 dinarjev, Ljubljanska Kreditna banka 235 dinarjev, samo naša Zadržna Gospodarska banka je dala 250 dinarjev. Številke govoriijo. — Dne 16. t. m. je umrla v Mariboru pri svoji hčeri po hudem trpljenju, blaga mati, pobožna žena in gospa Ana Zupanc. Stara je bila 85 let in dobro znana tudi v Celju. Bog jej daj večni mir in pokoj! — Organizacija mariborskih invalidov sklicuje za dne 9. decembra v prostorih hotela »Kosovo« izvanredni občni zbor. V organizaciji so se pojavili v vodstvu spori in prepiri radi voditelja, ki je upeljal nekako strahovlado. Iz organizacije je izstopilo več odbornikov in ti bi radi celo zadevo razčistili na izvanrednem občnem zboru.

Goljufivi delavski «prijatelji». Iz Ceršaka pri Št. Ilju nam piše priprost delavec: K nam v Ceršak lazita vsakih 14 dni neka gospoda, farbat nas delavce. Eden teh gospodov se piše Špindler, a drugi Kaučič. Prvi je debeluhar in se zelo študirano drži, druga pa je podoben človeku, ki ga davi griza in lomi krč. Ta dva in poprej še eden drugi s cvikerji, so nas delavce v cirberški fabriki s silo vpisali v neko organizacijo, ki se imenuje «Unija». Ker sem že mnogo po svetu skusil, sem se zanimal, kakšne farbe je ta organizacija. V nedeljo, dne 11. novembra sem v Št. Ilju naletel na tovariša, s katerim sva služila skupaj pri vojaki. On je sedaj rudar v Velenju. Obiskal je svojega tukajšnjega sorodnika. V gostilni pri Vajski sva prišla v razgovoru tudi na delavsko organizacijo. Vprašal sem ga o «Uniji». Tovarish mi pravi: «Kaj, v taki organizaciji ste vpisani? To je družba, ki so jo osnovali demokrati dr. Žerjav, dr. Kramer, dr. Kukovec in Špindler. Ali ne poznaš teh ljudi? To so tisti, ki so nas Slovence leta 1921, ko se je sklepala ustava, prodali Srbom. Demokrati ali liberalci nočejo, da bi Slovenci bili samostojni gospodarji in zagtegalj nas Pašičevi Srbi sedaj tako odirajo z davki in povzročajo draginjo. Pa še več! Demokrati so v Beogradu skupno s srbskimi radikali sklenili postaviti, po kateri lahko delavce zapirajo in odirajo, kakor hočejo. To postavijo imenujejo: Zakon o zaščiti države. Za vsako malo ostro besedo vtaknejo delavca v luknjo. Ali ti ni znano, da so ravno ti demokrati, ki sedaj vas lovijo v

«Unijo», nekaj dni pred sprejetjem vidovdanske ustave skupno s srbskimi radikali in samostojneži razveljavili 59 delavskih poslancev; 18 od teh so vtaknili v verige in jih zaprli. Od teh je bilo 15 obsojenih v večlet no ječo samo radi tega, ker se niso pokorili Pašičevim srbskim željam. Po tej postavi je na tisoče drugih delavcev vseh strank romalo v zapore. Nadalje so demokrati krivi, da imamo tako strašno draginjo. «Unijo» so ustanovili demokrati milijonarji, fabrikanti, izvozniki samo z namenom, da slepijo uboge delavce in da bi pri volitvah volile te trote. Ministri Žerjav, Kukovec in Kramer so vedno delali postave za verižnike in bogataše. Le poglej malo okoli sebe, če ni to res. Pri nas v Velenju in drugih rudnikih, delavci pristopamo v krščansko delavsko organizacijo, ki se zove Strokovna zveza, tudi vi tako storite. Ne dajte se farbat od mariborskih liberalnih lumpov. Jaz sem mu odgovoril: Hvaležen sem ti za pojasnilo. Meni se je takoj sploščila glava, da je «Unija» organizacija za gospodo in zato bom vsem delavcem povedal to resnico. (Opomba uredništva: Hvala vam za to pismo. Pišite večkrat. Bomo rokopis že popravili. Dobro je, da ste še pravočasno prišli pošteni delavci na sled, da vas mariborski demokrati lumpi samo za nos vlečejo).

Tiskarski škrat nam je v današnjem «Slov. Gospodarju» na prvi strani v članku «Kdo je zakrivil nove davke?» v drugi vrsti spremenil 500 odstotkov v 30 odstotkov. Na strani 2 v članku «Zvišane takse» v 12. vrsti na koncu je v oklepaju predrugačil št. 40 v 14. Čitatelji naj blagovolijo sami te številke popraviti. Tiskarski škrat pač ima svoje muhe. Tudi v drugih člankih je napravil nekatere manjše hudomušnosti.

Sijajno lepa slovesnost pri Sv. Primožu nad Muto se je vršila zadnje dni. Dobili smo tri lepe zvonove na ovenčanih vozovih. Pripeljalo jih je 12 parov ovenčanih volov na naš strmi hrib. V nedeljo se je zbralo mnogo ljudstva iz okolice. Blagoslovil jih je g. dekan dr. Mörtl iz Marenberga ob asistenci petih gospodov duhovnikov. G. dekan je med pridigo, katero je imel pred cerkvijo, z ganljivimi besedami označil pomen zvonov. Po slovesni sv. maši so med pokanjem topičev in sviranjem godbe bili dvignjeni zvonovi v zvonik. Največji zvon je težek 1000 kg, drugi 620 kg tretji pa 345 kg. Glas imajo čisti kot prejšnji. Ulila jih je tovarna na Jesenicah. Prva zasluga za nove zvonove gre ključarjema Marku Lauko in Jožefu Brezniku. Ljubi Bog bodi obilen plačnik vsem dobrotnikom sv. Primoža, ki so mu zdaj vrnil, kar mu je bilo ugrabljeno v svetovni vojni.

Novice od St. Janža na Dravskem polju. Razni uzmovi so pridno na delu. Posestniku Fr. Cebe v Loki so že pred tedni po noči ukradli kravo iz hleva. Dosedaj se še ni posrečilo priti tatovom na sled. Nekateri pa so z manjšim zadovoljnimi in segajo po kokoših. Vedno bolj se vidi, da poštenost zginja, ne samo pri nas, ampak tudi po drugod. — O priliki poroke Valentina Lesjak z vrljo Marijino družbenico Marijo Toličič iz Prepol se je nevestin brat po nesreči obstrlel v nogo, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. Nesreča pač nikoli ne praznuje. — Teden za tednom vozijo mimo naše župniške cerkve nove zvonove v razne kraje. Edini zvon, ki nam ga je vojska pustila, gleda žalosten na tovariše, ki se peljajo mimo njega, ter bi rad zaklical: pridite k meni, sam sem v zvoniku, dovolj je še prostora. Zvonu samotarju povemo na uho, da so v teku priprave, da bo morebiti še prej ko bo pol leta minilo, dobil nove tovariše, ki bodo z megočnim glasom vršili svojo zvišeno službo. — Kakor drugod mislijo tudi pri nas odpraviti krožniško postajo v kratkem času. Če bi vlada reducirala, to je zmanjšala, tudi davke, bi nas to še bolj veselilo.

Raznoterosti od St. Martina pri Vurbergu. Naša vrla mladina je praznovala preteklo nedeljo lep praznik. Dekan in stolni kanonik č. g. Franc Moravec je blagoslovil dve krasni novi zastavi fantovske in dekliške Marijine družbe. Vsa čast našim požrtvovalnim fantom in dekletom, da so toliko žrtvovali za novi zastavi. Naravnost presenetilo nas je, ko smo videli toliko število naših mladih zbranih pod zastavami Marijinimi. — Sliši se, da nas mislijo naši vrli Orli zopet razveseliti s krasno igro. Fantje, le pogumno naprej po začrtani poti, ker ljudstvo si želi izobrazbe in poštene zabave. — V nedeljo, dne 18. t. m. popoldne se je blagoslovil težko pričakovani novi brod čez Dravo v Zgornjem Dupleku.

Nesreča v Radencih. Minulo nedeljo se je vračal voz iz Prekmurja proti Radencem okoli pol desete ure zvečer. Prometna cesta med Prekmurje in Radenci je tako slaba in zvožena, a že od bogzna kedaj ni bila popravljena in posipana, da se je voz prekucnil in si je pri tem Jozefa Postržin zlomila desno roko. Za tako prometno cesto, kakor je zgoraj omenjena, bi se morali merodajni krogi malo bolj pobrigati, kot so se dosedaj!

Iz Središča. Glascom dopisa «Kmetijskega lista» so središki občinski odborniki SLS cigani, ki kradejo občinsko premoženje. Med temi cigani pa sta tudi dva »napredna« Sokola in eden ciganeček, neki Franc Kovačič. Ti ljudje kradejo in kradejo, ampak to je smola za gospode samostojneže, da po mnenju g. Klemenčiča »naša današnja slavna sodnija« bojda drži s to tatinsko cigansko tolpo, in na ljubo gg. Klemenčiču in tovarišem noče imeti tako dobrega nosa, kakor naš »napredni in zaslužni« župan in istega vtikati po županovem načinu v mlinske račune in te preklicane klerikalce odpraviti iz občinskega odbora. Na vsak način pa bi tudi mi priporočali državnemu pravdnistvu, da se zanima za te račune in dožene, kam je izginilo onih 7000 dinarjev, za katere visita, kakor zna poročati »Kmetijski list«, odbornika Šarona in Veselko pri odvetniku. Opozorjamo tudi državno pravdnistvo, da se zanima za resničnost, oziroma neresničnost pričevanja F. Kočevarja, Fr. Mlinariča in M. Vneigerholca v kazenski zadevi I. Klemenčič.

Nekaj novic iz Rečice ob Paki. Skozi celo leto se je pripravljalo, a naposled vendar uresničilo. Lahko rečemo, da smo vsi veseli, le mala peščica 19 demokratov je žalostno povsila svoje glave. Naš dični oberorjunaš, poštar Ciril Havliček, je moral oddati poštni urad. Skrivnostno se je sušljalo, ko se je izvršil doslej še nepojasnjeni vlom v poštni urad. Isto se je godilo, ko je g. Ciril dolžil g. Deleja, da mu je premalo izročil denarja, ko je vplačeval pri poštni blagajni. Ne bi se čudili, ko bi ne vedeli, da se je dični gospod bivši poštar tako rad »uradno« bavil z našo Orjuno in njenim voditeljem, mladim Petričem. Saj si tega gospodiča, ki nima drugega dela, ko pohajati, videl v poštnem uradu, kadar si ga hotel. Imela sta dolga posvetovanja, tuhtala sta in sestavljala dopise zloglasne Jutrovske cunje. Računi poštnih blagajne pa so izkazali dnevno 1000 dinarjev primanjkljaja. Nered poštnega urada je prinesel g. Cirilu dekret: Ajmo, Sokoliči, v Celje, kjer bo vedna kontrola. — Kako trdo se je držal g. poštar! Saj ni hotel izročiti urada prostovoljno gospodični, ki je prišla ga prevzemati. Vrnila se je v Celje, a drugi dan je prišla zopet, pa ne sama, ampak v spremstvu komisarja. Hočeš, nočeš, moral je gospod dati ključke iz rok. Nekaj časa je še bival med nami, uradovat pa se je vozil v Celje. Sedaj nas je za vedno zapustil. Solz ne bo za njim. Kakor ste, g. Havliček, svoje dni čitali v »Jutru« v nekem dopisu iz Pake, tako Vam kliče tudi mi: Adijo, adijo, adijo, pa še en Zdravooooo povrh! — Obesil se je po noči od 2. na 3. novembra na Velikem vrhu Končnik, p. d. Poprask. Žalostno je bilo videti, kako je za necerkvenim pogrebom korakala nesrečna žena njegova. Da bi se taki žalostni slučaji nikdar ne ponavljali! — V Slomškovo zvezo (Savinjsko podružnico namerava baje vstopiti tudi »pobožna« gospodična M. P., ki poučuje v I. razredu tukajšnje šole. Ob priliki morda nekaj zgodbic! Odboru Savinjske podružnice pa kliče: Pozor pred dvoreznimi noži, pred Orjunicami itd.!

Zanimivosti iz Ljubnega v Savinjski dolini. Andrej Zalesnik, daleč naokrog znan pod imenom »komunist«, je umrl dne 19. oktobra. Zadnji čas se je zadrževal v Planini št. 14, kjer je v dobi volilnih bojev zapeljal mnogo sicer dobrih in vernih Podplanincev. Kako »veren« pa je bil sam, priča splošno znana sodna obravnava, pri kateri je bil obsojen radi bogoskrunstva na večtedensko ječo. Tudi ob zadnji uri se je branil duhovnika in sprave z Bogom. Neprevidevne smrti reši nas, o Gospod! — Skratlatica, ki se je tudi letos prav hudo pojavila med našo mladino, je zahtevala pet žrtev, med temi tudi devetletno, pridno in marljivo Kolenčevo Pepco. Vrlji Kolenčevi rodbini naše sožalje! Šola, ki je bila vsled te nalezljive boleznij daj časa zaprta, se je otvorila zopet v ponedeljek, dne 19. novembra. — Pred skratlico je bežal novi g. nadučitelj Milko Rainer z gospo in otrokom. Vzeli so s seboj tudi novodošlo gđc. učiteljico, ki je šla domov, ostali pa na Gorenjsko. Ker so pa bežali mnogo prehitro, so se skozi sotesko proti Letušu zvrnili. Hujše nesreče ni bilo, kakor da se je nežni spol nekoliko opraskal, konja pa so potegnili iz vode na cesto ter ga poslali domov na Ljubno. Hudomušneži pa pravijo, da je to prvi migljaj božje previdnosti g. nadučitelju, da naj opusti beganje ljudi s svojimi neumestnimi pismi, radi katerih bo imel še sitnosti. — Da pa so Ljubenci fejš ljudje, ki se radi spominjajo v veselih družbah naših ubogih dijakov, naj priča, da so na primerne besede g. kaplana Štefana Stiper ob priliki gostije Maksa Volovlek, p. d. Božič, in Elizabete Detmar darovali za Dijaško večerjo 781 K. Naj bo omenjeno, da je prvokrat na Ljubnem od Ljubencev samih izšla ta misel, pobirati za revne dijake. Številni bodoči pari, posnemajte! — Še bolj Vam naj pohvalim dobre Ljubence. Komaj so dobili ene težke in lepo ubrane zvonove na Rosuljah, že so naročili druge za farne cerkev. Novi zvonovi bodo še težji, kot so že došli. Naročeni so pri strojnih livarnah v Ljubljani. Veliki zvon, težek 1550 kg, je že plačan. Velikansko svoto 300.000 K je daroval zanj g. Osovnik, pa tudi č. g. Dekort Jožef, tukajšnji župnik, je še kot dušni pastir Ljubencev daroval veliko svoto za farne zvonove. Vrlji Ljubenci, v petih mesecih boste imeli zopet veliko veselje! Lepe zvonove dobite! Le korajžno na delo za nje!

Žalostne novice iz Rajhenburga. V nedeljo, dne 18. t. m. predpoldan smo spremljali k večnemu počitku g. Maksa Planinca, posestnika v Selcah pri Rajhenburgu in tajnika občine Blanca, kateri je v 45. letu svoje starosti v petek jutro dne 16. t. m., zadet od srčne kapi, sklenil svoje življenje. — Ravno istega dne ob pol štirih popoldne so bili pokopani na rajhenburškem pokopališču ostanki g. Gustlna Unschuld. V soboto zjutraj, dne 17. t. m. se je nesrečnež na Vidmu vlegel pod vlak in našel žalostno smrt.

»Naš dom«, glasilo slovenske mladine, prosi vse svoje naročnike, ki še niso plačali naročnine za leto 1923, da to takoj storijo, ker sicer ne more izhajati.

Koledarčke J. Kmetске zveze razpošiljamo te dni krajevnim organizacijam SLS. Cena 10 dinarjev. Krajevne odbore SLS prosimo, da jih skušajo kar najhitreje razprodati in nam denar še pred Božičem na priloženi položnici poslati. Kdor razproda 10 koledarčkov, dobi 1 povrh. Komur smo poslali premalo koledarčkov, naj nam takoj sporoči, da mu jih pošljemo več. Kdor vseh poslanih koledarčkov ne more razpečati, naj nam nerazpečane takoj vrne, da moremo z njimi postreči drugim. Koledarčki JKZ se dobijo tudi v naših tajništvi SLS v Mariboru (Tiskarna sv. Cirila), v Celju (hotel »Beli volk«), v Kozjem ter v M. Soboti; dobijo se tudi v prodajalni tiskarne sv. Cirila v Mariboru. — Tajništvo SLS v Mariboru.

Darovi za gasilno društvo pri Sv. Martinu pri Slov. Bistrici. Ob priliki obhajanja goda dne 15. nov. g. Leopolda Vorša, trgovca itd. se je nabralo za nakup orodja za novo ustanovljeno gasilno društvo v Smartnem D 185.50. Daroval iso: gg. Maks Furman 15, Kotnik Fr. 35, Pečovnik Alojz 5, Podvršnik Jurij 5, Verbek Matija 5, Klančar Fr. 30, Motaln ml., 5, Trglaučnik Franc 10, Ačko Jurij 10,

Strehar Ivan 10, Vrečko Štefan 5, Smogavec Matija 10, Vilma Vorša 10, Blažič Pavla 10, Blažič Marica 10. Denar je prevzel član društva g. Podvršnik Jurij, katerega je izročil načelniku gas. društva g. Leopoldu Vorša. Darovalcem prisrčna hvala! Ob priliki krsta pr g. Ivanu Korenu se je nabralo za novoustanovljeno gasilno društvo v Smartnem na Pohorju 230 D. Darovali so: gg. Katz Josip 100, Ziserl Josip, 10, Vorša Leopold 15, Novak Ivan 10, Kukovič Karol ml. 20, Tomažič Dorči 10, Rems Ivan 5, Fifer Ivan 10, Motaln Jurij 10, Marijo Koren 10, Lija Aličinova 10, Jožica Premrova 10, Lojzka Ogrinc 10, Denar je prevzel načelnik gas. društva g. Leopold Vorša. Darovalcem najlepša hvala! Novorojenemu Martinu Korenu zdravje in srečo!

Našim čitateljem iz koroške strani se toplo priporoča novo domače podjetje, trgovina z mešanim blagom ljutomerskega rojaka g. Matka Seršen-a v Mariboru, Koroška cesta 39, ki vsled svojih nizkih cen in dobre postrežbe pridobiva vsaki dan večji krog zadovoljnih odjemalcev.

GOSPODARSTVO

DRŽAVNI DAVKI IN OKRAJNE DOKLADE.

Ko je leta 1922 nastopila davčna podlaga v dinarski veljavi, to je, da so se vsi davki računali mesto v kronah v dinarjih, torej štirikrat povišali, nastopil je tudi prvi pribitek k direktnim davkom. Leta 1923 pa je ta državni pribitek ostal in dodal se je še petkratni izredni povisek od vseh direktnih dokladam podvrženih davkov. To davčno breme je postalo zelo občutno ravno v tem letu, ko je finančni minister upeljal skrčenje izdaje bankovcev, tako da je začelo povsod po Sloveniji primanjkovati denarja.

Radikalna kot vladna stranka, ki že vodi našo državo od lanskega leta sem, čuti jezo davkoplačevalcev in svojih volilcev, ki ji upravičeno očitajo, da zapravlja denar in ga razmetuje ter se hoče ubraniti tem očitkom na ta način, posebno tukaj na bivšem Štajerskem, da njeni pristaši trosijo med ljudstvo vesti, češ: Državni davki niso tako visoki, da bi bili občutni za davkoplačevalce, temveč občinske in okrajne doklade so tako visoke, da povišujejo direktne davke na petkratno višino.

Zbog tega smo poizvedeli in hočemo pojasniti našim ljudem, kako zadeva stoji ter zavrniti očitke radikalov kot neresničen in lažnjiv.

Ormoški okraj (sodni okraj) ima 600% doklad, rogaški okraj ima 500% doklad in ptujski okraj pa 420%. To so največje doklade, ki so jih okrajni zastopi sploh kedaj imeli, drugi imajo manjše doklade. Obrnili smo se za pojasnila na okrajne zastope in tako smo prejeli razna poročila, posebno ptujski okraj nam je poslal izčrpno poročilo. Ker ima ta okrajni zastop nekako sredino okrajnih doklad, objavljamo nekatere podatke iz njegovega gospodarstva, kakor sledi:

Ptujski okrajni zastop je imel leta 1914 50% okrajnih doklad, leta 1919, ko je prišla uprava v slovenske roke, ravnatoko še tudi 50 odst. doklad. Doklade so se šele leta 1921 zvišale na 200 odst., ker je denarna vrednost bila manjša, draginja pa večja. Leta 1922 je ta okrajni zastop, ker je mislil, da bo draginja ponehala, kakor se je pokazalo meseca septembra prejšnjega leta, doklade znižal za 100 odst. Leta 1923, ko je val draginje vsled suše leta 1922 in vsled slabe politike takratnega finančnega ministra nastopila z vso grozoto, so se morale tudi doklade povišati, ako se je hotelo pokriti vse okrajne potrebe.

Poglejmo si pa, kakšne izdatke je imel ta okraj, in videli bomo, da sicer niso male svote, ki so se izdale, vendar skozinskoz upravičene, ker so samo v korist ptujskega prebivalstva. Tako je leta 1921 izdal ptujski okrajni zastop samo za zgradbo novih in popravilo starih mostov, katere je ubegli Ornig zapustil, 1.096.002 K in za vzdrževanje okrajnih cest znesek po 949.649 K, torej samo za ceste in mostove nad 2 milijona kron. Doklad pa je komaj prejel 2.295.938 K, tako da mu je za druge potrebe sicer malo ostalo, pa vendar se je poleg tega, ker je ravno gospodarstvo vzorno, še izplačalo za šolske potrebe 89.000 K, za ubožno zdravstvo 23.000 K ter za kmetijske in kulturne svrhe 35.000 K in še povrh podpore občinam za občinske ceste in mostove 16.000 K.

Leta 1922, ko je ravno draginja najbolj narastla, pa je imel okrajni zastop za 1.200.000 K višje izdatke, kakor je bilo v proračunu za to leto proračunjeno, in sicer je izdal za preložitve ptujskogorske ceste 327.000 K in za vzdrževanje okrajnih cest in mostov 880.000 K več, kakor je bilo stavljeno v proračun. Primanjkljaj je bilo treba kriti in za to so se morale doklade zvišati. Saj pa tudi opazi in vsak vidi takoj, ko pride v ptujski okraj, da so ceste dobro vzdrževane, da so vsi mostovi skoraj novi, posebno dva velika čez Dravinjo in največji borlski most čez Dravo, čez katerega vodijo okrajne ceste na Zavrč in k Sv. Barbari ter dalje na Varaždin in Krapino. In ta okraj nima nobene državne ceste, pa največ okrajnih cest!

Zraven tega skrbi ptujski okrajni zastop za vse kulturne in kmetijske zadeve in je radi tega na zelo dobrem glasu; saj je leta 1922 imelo nad 100 kmečkih deklet priliko, da so se v sedmih kmetijskih gospodinjskih tečajih, katere je okrajni zastop priredil, izučile mnogo koristnega in dobrega za bodoči poklic kot kmečke gospodnje. Za nove okrajne ceste, katere gradi, izda v tem letu nad 800.000 K. Prej je Ornig zbog svoje politične špekulacije obljubil prebivalcem tega ali onega kraja zgradbo okrajne ceste, dovršil je pa ni. Ta obljuba in naloga je padla zdaj na slovensko vodstvo, da jo izpolni. Izpolnjuje jo pa tako, da se ne ozira na nobeno politično stran, ampak ima le splošno korist vsega prebivalstva pred očmi ter se po tem ravna. Zato pa tudi uživa zaupanje in zahvalo vsega prebivalstva, ki si želi, da še ostane to vodstvo nadalje na čelu okrajnega zastopa.

Da zavrnemo očitke novopečenih radikalov, ki trosijo neresnične vesti med ljudstvo o visokih dokladah, hočemo

na podlagi številke dokazati, kakšni so davki in koliko dobi okrajni zastop na dokladah.

Leta 1922 je znašal državni osnovni direktni davek 1,187.272 K, okrajni zastop pa je prejel na 100odstotni dokladi komaj 1,175.068 K, torej še za 12.204 K manj, kakor je imel proračunjeno. K državnemu osnovnemu davku, kakor navedeno, po 1,187.272 K pa je znašal državni pribitek še 1,332.320 K, tako da je bilo državnega davka plačati 2,519.592 K, torej za enkrat več, kakor okrajnih doklad.

Leta 1923 znaša podlaga na osnovnem direktnem davku, računano v kronah, znesek po 1,290.930 K. Od tega dobi okrajni zastop ptujski 420odstotno doklado v znesku po 5404.720 K. Povišek in državni pribitki v tem letu pa znašajo k zgoraj navedenemu osnovnemu davku še 15,564.508 K, tako da dobi država na teh davkih skupaj 16,855.468 K, okrajni zastop pa prej navedene doklade po 5,404.720 K, torej niti eno tretjino od celotnega državnega davka.

Doklade se ne pobirajo od dohodnine, plačarine, invalidnega davka in davka na poslovni promet. Ta državni davek pa je še mnogo višji, kakor so direktni davki z vsemi navedenimi državnimi pribitki in znaša gotovo svojih 20 milijonov kron. Okrajni zastop ne dobi za kritje svojih potreb torej nobenih doklad od državnega pribitka, pa tudi ne od drugih davkov po 20 milijonov. Če bi smel pobirati samo od direktnih osnovnih davkov s pribitki vred, torej od zneska po 16 milijonov državne dače, doklade, bi te komaj znašale 38 odstotkov, ne pa 420 odst. Seveda kdor vidi samo visoko številko procentov, ta se je ustraši, kdor pa po gornjih številkah računi, pa pride do zaključka, da sedanje vodstvo okrajnega zastopa, kateremu načeljuje naš dični pristaš in bivši državni poslanec g. Mihael Brenčič, ne pobira niti tako visokih doklad, kakor se jih je pobiralo pod Orničom. Če pa se pogleda delo, katero se stori, pa se je naravnost čuditi, da se s tako malimi denarnimi sredstvi, kakor jih ima okrajni zastop, še more toliko koristnega storiti.

Osnovni državni davki, okrajne in občinske doklade ne obtežujejo davkoplačevalce, pač pa tista strahovita dohodnina in drugi novovpeljani davki. Saj že mora danes mali kmet plačati na dohodnini več davka, kakor na vseh drugih davkih, še kočarja in celo viničarja obdačijo z dohodnino naše davčne oblasti, čeravno je vsakemu znano, da se ti komaj preživijo. Več usmiljenja davčnih oblasti bi reveži gotovo zaslužili, kakor da se jim jemlje še zadnji kosček kruha.

Ta je tista rakrana našega gospodarskega uničenja, ne pa okrajne in občinske doklade. Gospodje radikali, ki toliko govorite o svoji ljubezni do nas Slovencev, te številke si pogledajte, potem pa molčite! Že davno bi vlada morala izenačiti davke, tako da bi vsi državljani plačali enak davek, ne pa tako, da plačujemo v Sloveniji vse različne davke in pribitke, drugod po državi pa jih niti ne poznajo. Tako se v Srbiji nobenemu ne sanja o dohodnini, ki nas najbolj ubija. Zato pa bodi naše delo, da bomo z vsemi silami zahtevali od vlade, da vendar enkrat davke izenači in da določi samo en davek za vse državiteljstvo, da bo ljane in ta davek naj bo takšen, da bo vsak plačal davek le od resničnih in pravih dohodkov. Če nima dohodkov, tudi davka ne bo plačal in to pride v prid vsemu prebivalstvu. Če bo naš kmetovalec imel nesrečo pri gospodarstvu, tedaj nima dohodkov in tako tudi davka ne. Sedaj pa mora plačati vse različne davke, četudi mu zadnji rep v hlevu pogine in če mu toča vse pobije, da niti sam nima kruha. To je krivica za nas Slovence, to je tista ljubezen vlade in radikalov, ki nas uničuje in ubija ter žene naše ljudi spet v Ameriko!

ODDAJA VINSKIH TRT IZ DRŽAVNIH TRTNIH NASADOV.

Spomladi leta 1924 se bodo oddajale trte iz drž. trtnih nasadov v Sloveniji (podpisano nadzorništvo ima na razpolago okoli 40.000 cepčenk, 30.000 korenjakov in 200.000 ključev) po sledečih cenah in sicer:

1. Cepčenske Ia, 100 kom. za	D 200.—
2. Korenjake Ia, 100 kom. za	D 40.—
Korenjake IIa, 100 kom. za	D 35.—
3. Ključke Ia, 100 kom. za	D 20.—
Ključke IIa, 100 kom. za	D 15.—

Pri dodelitvi trt se bo oziralo v prvi vrsti na manj imovite posestnike, ki doprinesejo od pristojne občine tozadevno potrdilo (cene trtam za imovitejše posestnike se določijo naknadno). Nadalje veljajo te na oddajnem mestu v pristojni drž. trtnici. Omot in dovoz na železnico ali pošto se zaračuna posebej. Trte dobijo le vinogradniki iz Slovenije, ki se zavežejo, da bodo iste sadili na lastni zemlji. Pri dodelitvi korenjakov se bo oziralo v prvi vrsti na one naročnike, ki nameravajo zasadi lastni matičnjak, pri dodelitvi ključev pa na one, ki cepijo trte za lastno prabilo in ne za prodajo in ki doprinesejo tozadevno potrdilo pristojne občine. Naročila se sprejemajo pri državnih trtnih nasadih in pri podpisanim nadzorništvu do 20. decembra t. l. Po tem roku se trte razdelijo sorazmerno med vse opravilne naročnike, katerim se dostavi tozadevna nakaznica. — Vsak naročnik ki se mu nakažejo naročene vrste trt, je obvezan iste prevzeti in plačati. Naročniki, ki dobijo dodeljene druge sorte nego so jih naročili v nadomestilo, morajo nakaznice, če dodeljenih trt ne želijo, tekom 14 dni s priporočeno pošto vrniti, drugače so tudi oni zavezani trte prevzeti in plačati. Maribor, dne 19. novembra 1923. — Državno vinarsko nadzorništvo v Mariboru.

Gospodinjski tečaj prirediteljska podružnica pri Sv. Antonu v Slov. gor. začetkom januarja 1924. Tečaj bo vodila strokovna učiteljica iz Ljubljane ter bo trajal deset

tednov. Pouk bo obsegal vse, kar je vsaki dobri gospodinjici znati potrebno, kakor: kuhati, šivati, prati, živinoreja itd. Sprejelo se bo do 20 deklet in sicer v prvi vrsti iz domače župnije, v pomanjkanju domačih pa tudi iz sosednjih župnij. Priglasiti se je najdalje do konca tega meseca. Nadaljna pojasnila daje g. nadučitelj in podpisani načelnik podružnice. — Jakob Rojs.

Kaj je z živinskimi sejmi? Poslanec Žebot nam piše: Ko sem pred 14 dnevi na prošnjo živinorejcev posredoval pri kmetijskem poverjeništvu v Ljubljani, mi je tam referent živinozdravnik izjavil: «Če v mariborskem okraju ne bo več novih slučajev kuge-slinovke, bo vsaj v Mariboru že prihodnji tork sejem zopet otvorjen». Med tem pa je zopet v petih občinah mariborskega okraja izbruhnila slinovka. Dne 20. novembra je moj tovariš poslanec Falež posredoval pri deželni vladi za otvoritev sejmov. Povedali so mu tam, da je res v mariborskem okraju v petero občinah na novo se pojavila živinska kuga in da je za nekaj tednov nemogoče otvoriti sejme v Mariboru in Ptujju. Pač pa dovoljuje glavarstvo prodajo živine na domu. V to svrhu je treba dobiti dovoljenje glavarstva. Poslanec Falež se je obljubilo, da bo vlada dovolila svinjske sejme v Mariboru in Ptujju, a le pod pogojem, da se svinje pripeljejo in odpeljejo na trg v vozovih, koje je treba vedno dobro razkužiti. Župane in vse živinorejce prosimo, da energično zaterejo živinsko kugo, ker drugače bo nemogoče doseči otvoritev sejmov. Kuga se je zanesla k nam iz Hrvaške. Ne puščajte tujih ljudi v hišo in hlev. — Da vas mesarji in drugi kupci ne bodo pri ceni prikrajšali, čitajte «Slov. Gospodarja», koji prinaša živinske cene iz Zagreba.

Tedenski sejem v Zagrebu. Zagrebški tedenski sejem, ki se je vršil preteklo soboto, je bil zelo slabo obiskan, kakor od kupcev, tako tudi od prodajalcev. Edino bosanske živine se je prignalo v večjem številu. Tudi sremških pitane svinj je bilo precej. Inozemskih trgovcev ni bilo, kupci so kupovali za domačo potrebo. Cene so bile za 1 kg žive vage v dinarjih sledeče: bosanske buše I 11—12 din., II 10—11, III 8—9. Teleta 17.50—20, Svinje sremške pitane 25—26. Krma po mtc.: seno 175—210, otava 115—175, detelja 112—150.

Sredstvo zoper svinjske uši. Velikokrat se dogaja, da so svinje ušive in vsled te golazni zelo mnogo trpijo. Najboljše sredstvo, da preženeš svinjam uši, je divji kostanj. Naberj divjega kostanja, zgornjo skorjo olupj in jedro pa sprazi ali dobro posuši. Posušena ali sprazena jedra stolci v prah in nato zmešaj ta prah s kakorkoli mastjo. S to zmesjo namaži ušivo svinjce in rešil ga boš takoj uši.

Shranjaj skvarjena kurja jajca ali žlopotke! Izkušeni živinorejci nam piše: Naše gospodinjice imajo navado, da skvarjena jajca ali žlopotke z veliko jezo in nevoljo poženejo stran. Jaz pa sem naročil svoji ženi, da mora vsak žlopotek shraniti in sicer v moj živinorejski predal. Kolikokrat se zgodi, da se spomladi živina sprečije mokre trave ali rosne detelje in jo potem napne. Koliko živine pogine radi napetosti in to samo radi tega, ker ljudje ne znajo, da je zoper napenjanje najboljšo sredstvo žlopotek. Živinčetu, kojega napenja, s silo stišči v gobec žlopotek in videl boš, da bo sredstvo takoj poginilo iz živali blato in smrtno nevarne vetrove. Skrbne gospodinjice, shranjajte žlopotke!

Tržne cene v Mariboru. V Mariboru stane 1 kg govejega mesa I 25 din., II 23, III 20. Teletina 1 kg I 32.50, II 30. Svinjsko meso je po 30—40 din. Kože: 1 komad konjske kože 150—225 din., 1 kg goveje kože 17.50—20, telečje, 25—30, svinjske kože 11.25, gornjega usnja 105—120, podplato 100—140. Perutnina: 1 majh. n. piščanec 20—27, večji 27—37, kokoš 505—55, raca 50—75, gos 80—100. Jabolka srednje in slabše vrste so po 3—6 din. 1 kg. Žito: 1 kg pšenice 3.50, rži 3, ječmena 3, ovs 3.25, koruze 3.50, prosa 4, ajde 3, navadnega fižola 4.50, Mlevski izdelki: 1 kg pšenične moke št. 0 6.50, št. 1 6.25, št. 2 6, št. 4 5.755, št. 6 5.25, št. 7 4.50, prosene kaše 7.50, ješprenja 6.50, otrobov 2.25, koruzne moke 4, koruznega zdroba 5—6, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke št. 1 9, št. 2 7.50. Krma: 1 q sladkega sena 100—112.50, otave 100—112.50, ovsene slame 75. Kurjivo: 1 kub. m trdih drv 200, mehkih drv 175, 1 q premoga trboveljskega 42—45, velenjskega 27—30, 1 kg oglja 1.50—2, 1 kg koksa 1—2.10.

Žitni trg. Položaj na žitnih tržiščih je sličen onemu v preteklem tednu, samo da so še cene neznatno padle. Trenutni dvig in padec dinarske vrednosti znatno vpliva na cene ter odbija inozemske kupce. Na svetovnem tržišču nam konkurira rusko in madžarsko žito, poslednje zlasti na Dunaju, ki je radi vodne poti po Donavi najvažnejše središče za žitno trgovino srednje Evrope. Z našo moko konkurira Amerika, ki izvažajo svojo moko v Primorje in v Dalmacijo ter Italija, ki izvažajo precej koruzne moke v Dalmacijo. Banatski kmetije nudijo žito za vsako ceno onemu, ki razpolaga čez gotov denar. Pomanjkanje denarja je težko zadelo mlinsko industrijo, ki je zašla v velike neprilike. Kredit je danes predrag, pa nihče ne kupuje žita za zalogo. Cene posameznih žitnih vrst so približno sledeče: Moka: V Banatu 515—530 din., v Slavoniji 490—520 din. Pšenica: 300—330 din. Koruza stara 240—270 din., nova pa po 210 din. Oves: Slavonski 240—245 din., bosanski 205—210 din.

PERUTNINSKA KOLERA IN KUGA.

Kužna bolezen, kateri so podvržene vse vrste perutnine, je perutninska kolera.

Kokoši, golobi, race, gosi, purani, fazani niso varni pred njo.

To kužna bolezen pri perutnini kaj lahko prežreš, ker nastopi brez vsakih predznamenj kakšne bolezni. Navadno hitro in neopazno preide na svojih žrtvah. Pogostoma je

posledica — nagla smrt. Na večer se je perutnina navidez zdrava podala k počitku na jutro pa jo najde hišna gospodinja ležati mrtvo na tleh ponočnih prebivališč. V slučajih, ko dela perutninska kolera izjemo ter se bolj počasi razvija ter razširja na perutnini, so živalčke medle, perje šopirijo, se oddaljujejo od svoje vsakdanje tovaršije, sede in čepijo osamljene na samotnih krajih. Blato je spočetka beložolto, pozneje zelenkasto. Hudo napadeno živalčko žaja. Vsak trenutek potrebuje požirek vode in kadar jo opazuješ pri požiranju živeža, vidiš, da požira težko. Tu in tam pobere kako zrnce, tudi za kuhano hrano jej ni mar, neslastno jo pogoltno. Tudi poseben, rekeln bi, ihteč ter zvižgajoč glas daje na tej perutninski bolezni bolna kurja stvarca od sebe. Greben spremeni svojo živordečo barvo v modro in črno. Vidno oslablja perutnina ter — pogine.

Previdnost je tukaj na mestu!

Si je hišna gospodinja priskrbela k hiši kako tujo perutnino, naj je hitro ne izpusti med svojo. Teden dni naj tujo perutnino drži ločeno od domače, da se dovolj prepriča, če si je pridobila za hišo zdrave živalce.

Kakor hitro pa zapazi med kuretnino omenjeno bolezen, naj loči zdrave od bolnih. Zdrave v drugi hlevček, na drug prostor, v drugo ponočno prebivališče.

Svetujem ti kot sredstvo rabo železnega vitriola, katerega raztopiš 5 gramov v pol litru vode. Od te tekočine nudi odrastli perutnini vsakemu komadu slehernu uro po eno polno žlico, neodrasli — še majhni — vsakemu komadu polovico žlice.

Če je enkrat kužna bolezen ponehala, kaže kurnik in kurje hlevčke, sploh ponočna bivališča, skrbno očistiti in razkužiti.

Druga bolezen, koji je podvržena perutnina je perutninska kuga.

Ta kužna bolezen napada večinoma le kokoši.

Perutninska kuga se razvija ter kaže na od nje napadani kokoši in drugi perutnini podobno kakor perutninska kolera. Perutninske stvarce se poloti osebno dremota (zaspanost) ter otrpnjenost. Smrt večidel naglo nastopi. Postopanje in sredstvo zoper to kužno bolezen je isto kot zoper perutninsko kolero.

Nedvomljivo pa pospešuje obe kužni bolezni zlasti v veliki poletni vročini — pomanjkanje čiste vode ter je perutnina primorana piti gnojnico.

(Dalje prihodnjic — kurjerec iz samostana.)

KAKO SE POMNOŽI V KORENINI PRISTNA VRTNICA?

V korenini pristno vrtnico ne vzgojiš, kakor visokostebelno z okuliranjem na divjaka. Med tem, ko visokostebelni vrtnici služi v podlago divji trn, ali jasneje rečeno — za debelce, ni ničesar od divjega pri v korenini pristni. Pri njej so vejice in korenine iste narave istega bistva in lastnosti.

Vzgojiš si pa v korenini pristno vrtnico z natiči ali z mladikami (Stöcklinge) od vejic dotične vrtnice, ki si jo želiš vzgojiti kot v korenini pristno.

Tebi, ki čitaš razpravo in se zanimaš, kako si vzgojiti v korenini pristno vrtnico, ti ni na razpolago cvetličnjak, ne gnojna greda (Mistbeet). Tudi ti ne preostaja časa, da bi se bavila izrecno z vrtnicami kakor vrtnar, ki se po poklicu ukvarja le z vrtnarstvom, v kojega delokrog spada gojitev vrtnic.

O raznih načinih, kako si vrtnar vzgaja v korenini pristne vrtnice, ne govorim.

»Slovenski Gospodar« kakor je nudil članke o vrtnicah sploh, nudi tudi to razpravo o vzgojitvi v korenini pristne vrtnice, le prijateljicam kraljice vseh cvetlic na deželi. Za te torej pišem in tem nudim svojo razpravo: Kako prideš po lahki poti do v korenini pristne vrtnice?

Večina mesečnih vrtnic se da pomnožiti z natiči ali mladikami, ki jih odrežeš od vejic te ali one vrste mesečne vrtnice. Samoobsebi je umevno, da natiče, s katerimi si želiš vzgojiti mlado mesečno vrtnico, odzameš od zrelih vejic, od zrelega lesa. Navadno je vejica ali les dozorel, ko je odpadel cvet. Če par dni potrpíš, postopaš bolj sigurno.

Pomnožitev se more vršiti najpozneje od sredine julija do začetkom septembra. Že tudi takoj spomladi poskusi z vejicami, koje odrežeš pri obrezovanju ter jih nasadiš v senci. Kaj rade poženejo koreninice, zlasti če si odčesnil vejico tako, da jej ostane nekoliko starike, to je: starega lesa.

Bolj previdno pa ravnaš, ako si prostorček za svojo gredico izvoliš najbolje na severni strani, tedaj v senci — če mogoče ob zidu.

Zemlja naj bo lahka, ali pa si jo pripraviš iz dve tretjine peska in ene tretjine zmešanega gnoja (komposta). V tako pripravljeno zemljo vsadi natiče, koje odrežeš od toletnih vejic. Oči še ne smejo poganjati in vsakemu za vsajenje odločenemu natiču se puste 3—4 oči. Peresce pri spodnjem očesu moraš odstraniti popolnoma, peresca pri drugih očesih prikrajšaj. Mladike ali natiče odreži tik spodnjega očesa in jih ne vsadi pregloboko v zemljo. Dovolj globoko so vsajene, če je spodnje oko v zemlji do drugega očesa. Zemljo okoli vsajenih natičev dobro pritisi ter zalij z vodo. Glej, da bo gredica vedno vlažna in v treh ali štirih tednih že opazuješ v svoje veselje rast novih peresc ter mladik.

Hočeš si pa vzgojiti v korenini pristno vrtnico plemenitejše vrste, kakor je mesečna, moraš žrtvovati več previdnosti in truda.

Pred vsem je treba gnojne gredice (Mistbeet), mogoče jo imaš, mogoče ne in če je nimaš, pripravi si jo!

Skoplji si jamico po dolgosti in širokosti, kakor si jo želiš in jo obdaj z deskami. Globoka naj bo toliko, da spraviš v njo iz polovice peska in polovice komposta pripravljene zemlje pet prstov visoko. Vrh te zemlje 5—6 cm opranega peska in še naj ostane prostor za natiče ali

mladike, ki se na desko položenih šip ne smejo dotikati, ampak morajo biti od njih oddaljene 5-6 cm.

Natiče si odrežeš od vejic na kroni vrtnice, potem ko so dozorele popolnoma, to je, po odcvetu. Odstrani na njih spodnje peresce, druge prikrajšaj ter jih usadi 5-6 milimetrov globoko.

Ako nimaš šip, pokrij pripravljeno gnojno gredico s kakim starim oknom, ki dobro pokriva. Šipe obsenči, pomaži jih dobro z zemljo ter zjutraj in na večer usajene natiče poškopri.

Okna še moraš pustiti tri tedne ležati nad gnojno gredico, potem se pričneta nekoliko zračiti. Od časa do časa vedno bolj, da se mlade vrtnice utrdijo. V petem tednu jih presadi v lonce. Ostanete pa še osem dni pokrite v gnojni gredici. Potem šele z njimi, kamor ti ljubo.

Naj bi pa mlade vrtnice še tudi prezimile v gnojni gredici, pokrij jih dobro z listjem, da jih obvaruješ pozebe. (Dalje prihodnjic — samostanski vrtnar.)

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 89-90 din., 100 francoskih frankov stane 481-485 din., za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1270-0.1280 din., za 100 čehoslovaških kron 262-265 din., nemške marke ne notirajo, in za 100 laških lir 389-391 din. V Curihu znaša vrednost dinarja 6.355 cent. (1 centim je 1 para.) Od zadnjega poročila je vrednost dinarja padla za 20 točk.

Če je kako milo cenejše

od Zlatoroga, ne more biti tako dobro! Zlatorog se dobavlja v vedno enaki kakovosti in se prozva iz najfinjših sirovin. Izkušena gospodinja zahteva radi tega vedno le Zlatorog milo!

PISMO IZ NEMČIJE.

Zalostno sliko o razmerah v Nemčiji nam nudi pismo, ki smo ga dobili od dolgoletnega čitatelja «Sl. Gospodarja» iz kraja Lohberg-Dinslaken, kjer živi veliko število slovenskih družin. Pismo, iz katerega se vidi, kako daleč je že Nemčija prišla in kako slabe razmere vladajo v njej, bo gotovo zanimalo naše čitatelje, ki so vkljub težkim časom, ki vladajo pri nas, še vendar srečni v primeri z onimi Slovenci, ki žive v Nemčiji, pa ga zato priobčimo. Pismo se glasi: Marsikateri čitatelj lista je dosedaj menil, da je v Nemčiji še vedno tako dobro, kakor nekdanj. Da, dobro je res, to se vidi iz tega, da nobeden delavec danes ne dela, ampak vsi imajo čas, se lepo sprehajati in zbirati novice. Mi Slovenci, ki smo večinoma sami delavci, smo že tri tedne brez dela. Bogati smo dovolj, saj se naši otroci igrajo na cestah z milijardami denarja. Če si hočemo pipo v kateri je samo listje, ker tobaka že več ne poznamo — pri ognju prižgati, napravimo to najceneje, če si jo prižgemo z bankovcem za eno milijardo, ker danes že ena vžigalica več stane. Kaditi se človek še odvadi, ampak to je hudo, da preti nam in našim otrokom glad. Ker nimamo nobenega zaslužka dobivamo od države nekaj podpore, ki pa ne zadostuje niti za kruh kaj še le za druge življenske potrebščine in pa za obleko. 1 liter mleka stane danes 90 milijard, 1 kruh 250, 1 funt mesa, katerega jedo danes samo največji bogataši — 500 milijard, cene pa gredo še vedno kvišku ter bodo v enem tednu dosegle gotovo dvakratno višino. Vsi smo že skoro obupani. Zima je pred vratami, mraz in glad tare nas in naše družine. Obleko imate že vso raztrgano, pa ne vemo, s čim naj si pokrijemo naša, že na pol naga telesa. Na čevljih nosimo že dolgo samo lesene podplate pa že ti postajajo predragi. Slovenci izhajamo še najboljšo izmed vseh drugih delavcev, ker smo složni, držimo skupaj ter drug drugega podpiramo, kolikor je pač v naših močeh. Najtežje izhajajo vdove v mnogimi nedoraslimi otroci, ker je podpora slaba, izgleda za poboljšek pa ni nikakega. Slovenci, ki smo vsi združeni v enem društvu, smo pred kratkim vložili prošnjo v Ljubljano, da bi se nam iz domovine poslala kakšna

podpora ter bi se nam dovolil povratek nazaj v domovino. Odgovora še nismo dobili, toda jugoslovanski konzul v Düsseldorfu nam je zatrjeval, da bomo podporo dobili. Sporočil nam je tudi, da se bodo po Sloveniji nabirali darovi za pomoči potrebne Slovence v Nemčiji. Pomoči smo res potrebni, saj si lahko vsak berač v domovini poprej potolaži svoj želodec, kakor pa zdrav delavec v Nemčiji. Edina rešitev za nas je, da se vrnemo nazaj v našo domovino. Tega mišljenja so tudi oni, ki že žive tukaj po 25 in še več let ter služijo tujeje gospodarja. S svojimi žuljavimi rokami hočemo v bodoče podpirati našo domovino. Dragi rojaki! Ne pozabite vaših bratov, ki žive v Nemčiji ter so zapisani poginju, če se jih ne usmilite. Podpirajte jih, če tudi skromno in vsak vam bo iz srca hvaležen. Koletnik Fr., predsednik slovenskega podpornega društva v Lohberg-Dinslaken, Sohlenstrasse 3, Niederrhein, Deutschland. Temu obupnemu klicu naših rojakov se bodo Slovenci gotovo odzvali. Saj ima gotovo vsak v Nemčiji živeči Slovenec sorodnike v domovini, ki bi mu lahko pomagali s par krajcarji, ki jih lahko pogrešajo, ubogim Slovincem v Nemčiji bodo p dobro došli.

Bukovo ogle, kakor tudi bukova trva proda v večji množini tvrdka Jakob Belina in sin, pošta Podlehnik pri Ptuj. 1225

JETIKA.

Zdravnik za pljučne bolezni dr. Pečnik, ordinira vsak petek v Celju. Vprašati v lekarni Marija Pomagaj, čitatelje njegove tri knjige o jetiki. 1221

Kmetje in lesni trgovci pozor! Kupim vsako množino okroglega lesa za rudokope, to je borov, smrekov, jelkin ali hojev les, 2 in pol, 3, 3 in pol, 4, 4 in pol, 5, 5 in pol, 6, 6 in pol in 7 m dolg, od 10 cm naprej debel na tankem koncu, do 24 cm srednje debeline; les je lahko raven ali tudi slok, suh ali svež, zdrav od skorje ulušen. Kupim franko vagon na vseh postajah. Prosim le obveznih ponudb koliko vagonov takega lesa mi lahko dobavite, najzadnje ceno od kub. met v vagon naloženo in v katerem času lahko odpošljete. Korosec Dragotin, lesna trgovina, Rečica ob Paki. 1222

Proda se velik gostilniški gramofon z 20 ploščami, krasno igrajoč, za 900 D pri A. Anderlüh v Cerovcu 47, p. Rogaška Slatina. 1226 2-1

Proda se umetni mlin na stališčih močni vodi, pekarna z branjarjo in gospodarsko poslopje z svojo električno lučjo, štirje vrtovi. Proda se pekarna z dvema vrtoma tudi posebej. Pridela se 11 hl vina in 28 hl jabolčnika. Košnje za eno govedo, cena ugodna. Naslov v upravnistvu. 713

Opekarna
IAKOB MATZUN, Ptuj

Opeke
vseh vrst

Apno

Cement

Premog

Opekarna
IAKOB MATZUN, Ptuj

Sadno drevje, breskve, divjaki. Ameriški ključ, cepljeno trsje nudi Dolinšek, št. 117 pri Velenju. 1006

Iščem službo majerja ali oskrbnika na srednje posestvu. Naslov v upravnistvu. 1229

Dekla, močna in zdrava se sprejme v službo v Mariboru. Ponudbe na Zinauer, trgovina Aleksandrova cesta 45. 1227

Zahvala. Podpisani Maks Pratekar se tem potom najlepše zahvaljuje Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani za točno izplačano zavarovalno svoto v slučaju požara, dne 11. oktobra t. l. Podpisani vsakomur najtopleje priporoča ta edini domači krščanski zavod. Mežica, dne 10. nov. 1923. Maks Pratekar. 1231

Učenea z dobrimi šolskimi spričevali iz šole ven vzame Ivan Schostersitsch, trgovina z mešanim blagom, Sv. Vid pri Ptuj. 1205 3-1

Hiša z njivo in sadonosnikom, dva orala, pol ure od postaje, se proda za 130.000 kron. Alojzij Luršak, Prager sko. 1228 2-1

Trgovina z mešanim blagom na zelo prometnem kraju se da zaradi obiteljskih razmer s 1. januarjem 1924 pod ugodnimi pogoji v najem. Zaloga blaga v prebližni vrednosti 4 do 500.000 K je za prevzeti. Kje, pove upravnistvo lista. 1224

Sprejmejo se učenke v veliko restavracijsko kuhinjo. Plača mesečno 750 din. Naslov pove upravnistvu. 1219

Kompl. trgovska oprava za špecerijol 2 železne peči s cevmi, 1 železni štedilnik s cevmi. Vse v najboljšem stanju. Maribor, Tržaška cesta 44 (Hubmann). 1209

Orehove hlode

in vse druge vrste okroglega lesa kupuje po najvišjih cenah proti takojšnjemu plačilu

Marija Obrhan

lesna trgovina in električna žaga

Maribor, Tattenbachova ulica (Loška ul. 15)

Komplet. trgovska oprava

kakor tudi zaloga blaga mešane trgovine

J. Beranič v Rogoški Slatini

je vsled opustitve trgovine na prodaj! Istotam se prota skoro nova registr. blagajna in »Wertheim« blagajna št. 5. Natančne podatke pri J. Beranič, Rogoška Slatina.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Somišljeniki inserirajte!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

✠

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem žalostno vest, da je naš nad vse ljubljani soprog, oziroma oče, stari oče, brat in stric, gospod

Martin Orožim

posestnik in lastnik valjčnega mlina, gerent okrajnega zastopa vranskega, predsednik krajnega šolskega sveta, član okrajnega šolskega sveta, bivši mnogoletni župan in občinski odbornik

v torek, dne 20. novembra ob 9. uri dopoldne po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti v 67. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal. Pogreb dragega pokojnika se vrši v četrtek, dne 22. novembra ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na tukajšnjo farno pokopališče. Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Gomilsko, dne 20. novembra 1923.

Ana Orožim, roj. Blatnik
soproga.

Justina Širše,
rejenka.
Franc Orožim,
Dr. Josip Orožim,
vladni koncipist.
Ivan Orožim,
lastnik valjčnega mlina v
St. Pavlu.

Ferdinand Orožim,
sinovi.
Marija Orožim, roj. Privšek,
sinaha.
Antonija Kovča roj. Orožim,
sestra.
Ivan, Verica,
vnuka.

Opozarjamo cenjeno občinstvo, da traja prodaja po

15% znižanih cenah

še do 30. novembra. Priporočamo vsakomur, da si pred nakupom ogleda veliko zalogo in izraabi izredno ugodno priliko

v manufaktorni in modni trgovini Mastek & Karničnik, Maribor, Glavni trg 16.

Jesernig-ova škropilnica

je dosedaj najbolj priljubljena in torej najboljša škropilnica za uničevanje peronospore. — Ker se jo posnema, se opozarjajo cenjeni vinogradniki, da je ona prava, ki nosi poleg stoječo varstveno znamko. — Ta znamka je za celo JUGOSLAVIJO uradno prijavljena. Edino za stopstvo za Slovenijo:

F. ZINAUER, Maribor, Aleksandrova c. 45/II.

ZVONARNA IN LIVARNA

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

vliva

BRONASTE ZVONOVE

v vseh velikostih za župne cerkve, podružnice in kapele po najnižji cenah.

Kupuje stare in razbite zvonove po najvišjih cenah.

DEŽNIKARNA JOS. VRANJEK

Kralja Petra c. 25 **CELJE** (Bivša graška mitnica) 19-149

priporoča svojo bogato zalogo **dežnikov** domačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in izvršuje vsa popravila točno in solidno.

Najugodnejšo ceno in ugodne takojšnje plačilne pogoje za **kostanjev les**

nudi lesna tvrdka **ERNEST MARINC**, Celje, Zrljnsko-Frankopanska 4. Sprejme se tudi več nakupovalcev v raznih krajih.

Med. univ. dr. **FERDO KORUN** ordinira vsaki dan

za vse zdravilstvo v **Šoštanju**, hotel „Jugoslavija“, I ndstr. (pri kolodvoru).

Sodi za vino vedno v zalogi pri **FRAN REPIČ**, Ljubljana, Trnovo.

Zanesljivo dobro in po zmernih cenah

kupite double, štofe, sukno in hlačevino za moške obleke, volno, barhente, fianelo in druke za ženske obleke, pletené in svilene rute, ženske pletene jopice, gotove moške obleke, gotove srajce in hlače v vseh velikostih, ključavničarske obleke, ženske srajce in predpasnike v vseh velikostih, odeje, koče in vse drugo manufakturno blago pri

Francu Starčič, Maribor Vetrinjska ul. 15

Ravnotam se Vam nudi vedno sveže špecerijsko blago in glasovita dobra banatska moka iz mlina »ADA«.

MALA OZNANILA.

Cepljene trte. Prva trsničarska zadruga v Sloveniji, pošta Juršinci pri Ptuj, nudi po nizki ceni cepljene trte lastnega pridelka in sicer različne priporočljive vrste na običajnih najpriporočljivih podlagah. Zahtevajte cenike in pogoje! 1155 3-1

Zaradi smrti žene prodam svoje posestvo, 28 oralov: tretjina je gošča, tretjina njive, tretjina travniki. Hiša in gospodarska poslopja so zidana. Cena nizka; po želji se odda vse kar stoji in leži. Anton Jager, Cerovec 16, pošta Sv. Jurij ob južni žel. 1148 3-1

Imam na prodaj 20.000 cepljenih trt in korenjakov, sorte označene v ceniku. Ceniki na razpolago. Cena nizka. Za trte se jamči. Znamko za odgovor. Trtnar Anton Vičar, Sakušak, Juršinci, Ptuj. 1136 3-1

Lepo posestvo, obsegajoče okoli 80 oralov, 2 uri oddaljeno od Maribora, je takoj na prodaj. Več pove uprava lista. 11554 3-1

Iščem dekle, sposobno za kuhanje in vse pohišne posle; prednost imajo take od 25. do 30. leta. Ponudbe na: Mici Bonačić, Split (Dalmacija), Livanjska ulica. 1156

Za dolge in pušte zimske večere kupujte knjige

„Cirilova knjižnice“ Dosedaj izšlo 7 knjig.

Dobite jih po zelo nizki ceni v prodajalni

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

Brzo-brzo

na vlak v Celje v veletrgovino R. Stermecki, kjer kupite letos

SUKNO

za moške in volneno za ženske obleke, parhent, belo, pisano in rujavo platno, kakor tudi vso drugo manufakturno robo po čudovito nizkih cenah. V lastnem interesu se vsakemu priporoča, da enkrat poskusi kupiti v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cene. 536

Vajence poštenih starišev z dobrimi šolskimi spričevali sprejme v trgovino z mešanim blagom Davorin Tombah, Sv. Vid pri Ptuj. 1169 3-1

Lipov les kupi Ivan Sojč, kiper, Maribor, Cankarjeva ulica 26. 1177 2-1

DRVA

premog **OVES**

koruzo **opeko**

trgovsko opravo, auto, šivalni stroj, voz prodaja

OSET ANDREJ Maribor, Aleksandrova 57 **Telefon 88.**

Tomažovo žlindro, fosfat, kalijevo sol in druga gnojila dobite vedno v zanesljivi kakovosti najceneje pri Kmetijski zadrugi v Ptuj. 1175 5-1

Malo posestvo se ugodno prodaja pri Sv. Marjeti (Margečka) št. 70 na Dravskem polju. Hiša zidana, z opeko krita, 2 oralna njiv in en oral gozda; v hiši je vžitkarica. Pojasnila se dobe pri Petru Kureš, posestniku v Moškanjih pri Ptuj. 1182 2-1

Gamaše, podplate, usnje kupite najbolje pri O. Skaza in drug v Ptuj, Dravska ulica št. 6. 1174 5-1

Po ceni se prodajo: ena zoča, ene sahi, en lincer-voz in dvoje kmečkih koles. Franc Roškar, Cesta na Brezje 54, Pobrežje pri Mariboru.

Za svojo se vzame pridna in poštena, uboga, 14letna deklica že umrlih starišev. Karl Stojan, listonoša, Poljčane.

Inserirajte!

V najem išče posestvo Jožef Haložan, Zg. Sv. Kungota. Službo išče kot hlapec k paru konjev. Naslov v upravnistvu tega lista. 1215

Iščem v najem mlin, eventuelno tudi žago in stanovanje za družino. Naslov v upravnistvu. 1212

Proda se v Turskem vrhu št. 17, pošta Zavrče, čez šest oralov zemlje: vinograd, travnik, njiva, hosta in sadonosnik. Viničarska hiša in gospodarsko poslopje s prešo in pivnico v dobrem stanu. Več pove Jožef Kostanjevec, župnik v Vojniku pri Celju. 1206 2-1

Abstinenčni klub »Višnjev križ« na Polzeli naznanja cenj občinstvu, da je otvoril v lastnih prostorih na Polzeli št. 109, zraven kolodvora restavracijo za točenje brezalkoholnih pijač in izdajo gorkih in mrzlih jedil. Točili se bodo razni sadni soki, pokalice, kava in čaj. Postregli bodemo tudi vedno z gorkimi in mrzlimi jedili. Postrežba točna in prijazna, cene zmerne. Svira vsak večer društveni tambureški zbor. K obilnem obisku vabi najuljudnejše čdbor. 1217

1000 do 2000 K dobi, kdor mi pripomore do stanovanja v mariborski okolici. Naslov v upravnistvu. 1218 2-1

Posestvo 31 oralov Sp. Radvanje št. 42 se takoj po ceni prodaja. 1220

Kmetje, pozor! Kdor si hoče dati ročno opeko poceni napraviti, naj se oglasi pri upravnistvu lista. 1204

Proda se lepa hiša na Teznu. Več pove gostilna Polko pri šoli na Teznu pri Mariboru. 1203

Orehi. Vsako množino kupi po najvišjih dnevnih cenah trgovina Matko Seršen, Maribor, Koroška cesta 39. 701 3-1

Trgovskega vajenca ne pod 15 leti, z dobrim šolskim spričevalom se sprejme takoj v trgovini špecerijskega blaga Hinko Kreft, Ptuj. 1208

Prodajalka. Sprejme se samostojna prodajalka za trgovino z mešanim blago, starejša zanesljiva moč na deželo. Plača po dogovoru. Ponudbe na Ivana Veselič, Ormož.

Kompletna trgovska oprava, kakor tudi zaloga blaga mešane trgovine J. Beranič v Rogaški Slatini je vsled opustitve trgovine na prodaj! Istotam se prodaja skoro nova registr. blagajna in ertheim-blagajna št. 5. 1200

Kdor hoče kupiti zelo poceni

naj gre v prodajalno

TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU!

Sodarji in kovaci!

Imam ca 5000 komadov zelo dobro ohranjenih obročev vsake velikosti takoj po najnižji ceni za odlati. — Nadalje kupujem staro želozo litino (Guss), kosti, cunje, krojaške in papirnate odpadke, stare spise (akte), knjige in vsakovrstne kovine po najvišjih dnevnih cenah.

Jakob Zagode, Maribor, Tržaška cesta 5.

INGER ŠIVALNI STROJI

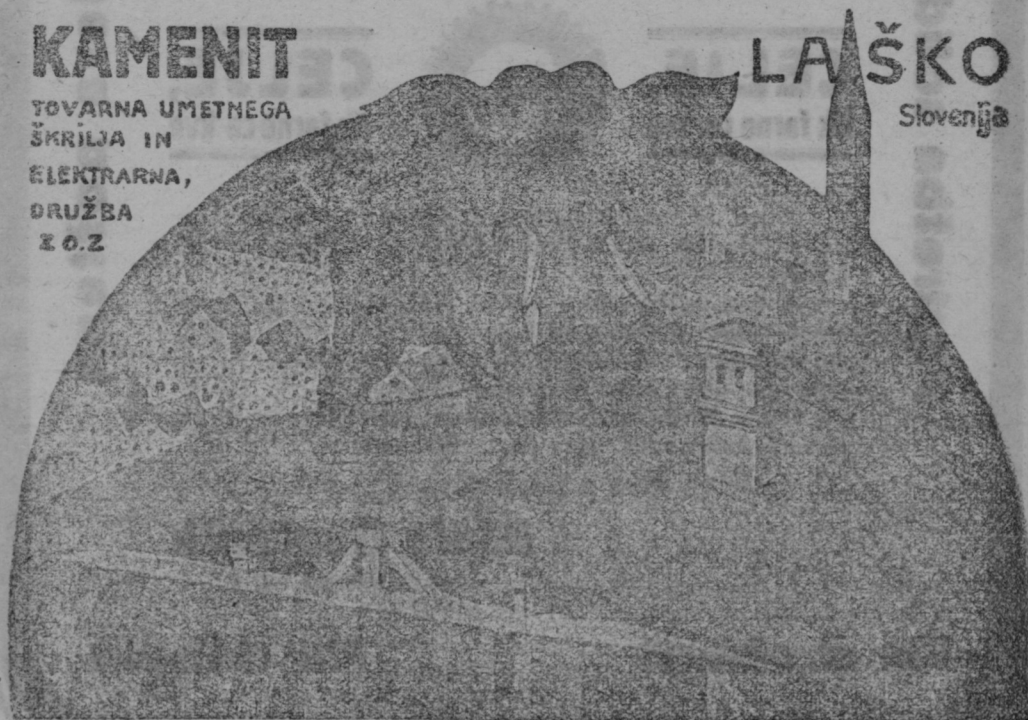
Na celem svetu znani kot najboljši. Podružnice in zastopstva v vseh mestih. Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. k. Filijalka; **MARIBOR, Šolska ulica št. 2.**

KAMENIT

TOVARNA UMETNEGA ŠKRILJA IN ELEKTRARNA, DRUŽBA z.o.z.

LAŠKO

Slovenija

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA šte. 6, reg. z. z n. zav.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti, po

6%

Stalnejše vloge po dogovoru.

Na drobno!

Na debelo!

Manufakturno blago

po najnižjih cenah pri tvrdki

IVAN KOS, CELJE,

Prešernova ulica št. 17.

Na drobno!

Na debelo!

LJUDSKA POSOJILNICA V CELJU

pri 'BELEM VOLU'

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje počeni s 1. julijem 1923 po:

- 6% brez odpovedi,
- 6 1/2% proti enomesečni odpovedi,
- 7% proti trimesečni odpovedi,
- 7 1/2% proti šestmesečni odpovedi,
- 8% proti enoletni odpovedi

od dnava vloge do dneva dviga. Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.

Čokol in orehe letošnjega pridelka kupi veletrgovina Ed. Suppanz, Pristava. 1090 4-1

Proda se ali za malo posestvo zamenja lepo posestvo, tri četrt ure od Maribora, 6 orahov, zidano z opeko krito pošlopje, redi lahko 1 konja, 2 kravi, 10 svinj. Sadonosnik da 30 hl pijače. V kleti, primerni za vinsko trgovino, je 60 sodov; velika stiskalnica, žrnije. Proda se zraven okoli 40 metercentov sena; 8 svinj, koruza, pšenica, krompir itd. Cena 760.000 K. Pojasnila daje hišnik v Cirilovi tiskarni. 1180 2-1

Zagača samca išče Fran Lebarič, Zg. Sv. Kungota. 1196 nah. 1193 3-1

En enovprezni in en polkriti vz se prodata pri kovaču Vinku Bezjak, Tezno pri Mariboru št. 8. 1171 2-1

Čuite!

Čuite!

Ne zamudite ugodno priliko!

Pojdite pri nakupu manufakturnega blaga v staroznano trgovino

CELJE,
tik farne cerkve

CELJE,
tik farne ce kve

Vsled ogromnega nakupa iz prvih inozemskih tvornic se prodaja samo trpežno ter sveže blago po nizkih cenah.

Vedno velika izbira vsakovrstnega manufakturnega blaga kakor: moško ter žensko sukneno in volneno blago, vsakovrstne tiskanine, belo in pisano platno, rujavo kotenino, čaji, nogavice, letno in zimsko perilo. Posebno velika izbira vsakovrstnih svilenih, polsvilenih rut in šerp, kakor tudi cajgastih in barhastih rut.

Za obilen obisk se priporoča

Aloiz Drogenik
Celje, Glavni trg 9.

Na drobno!

Na debelo

KUPUJE

se vedno le najboljše in najceneje za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ
Maribor, Gosposka ulica št. 10.

!!! Perje za postelje !!!

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) ZA OTROKE

- Kvišku srca 27, 36, 39 in 40 din.
- Rajski glasovi 38, 50 in 52 din.
- Prijatelj otroški po 6.50 in 7.50 din.
- Ključek nebeški po 20 in 30 din.
- Angel varih po 11 din.

b) ZA ODRASLE

- Bogomila po 15, 20, 25 din.
- Pobožni kristjan po 12 din.
- Češčena Marija po 14, 48, 60 din.
- Marija varhinja po 10, 36 din.
- Sv. Alojzij po 15, 34 din.
- Nebesa, naš dom po 42 din.
- Skrb za dušo po 15, 22, 30 din.
- Sv. ura (velike érke) 12, 15, 30 din.
- Mali duhovni zaklad (velike érke) 12 din.
- Marija Kraljice 42 din.
- Venec pobožnih molitev po 40 din.

Venec pobožnih pesmi 15 din.

- Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov po 10 din.
- Kvišku srca! Pesmarica (zl. obr.) 15 din.
- Premišljevanja za celo leto I. in II. del 32 dinarjev.
- Družba vednega češčenja. Dve molitveni uri 3 din.
- Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src 5 din.
- Vir življenja 18 din.
- Duša popolna 20 din.
- Duša spokorna 20 din.
- Bog med nami 12 din.
- Večno življenje (rdeča obreza) 24 din., (zlata obreza) 33 dinarjev.
- Slava Gospodu 18 dinarjev.
- Nebeška hrana I. in II. del 15 din.
- Priprava na smrt 16 din.